

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
ЗА 2018. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 - 2
Биланс успеха у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	3
Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	4
Биланс стања на дан 31.12.2018. године	5
Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	6 - 7
Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	8 - 9
Напомене уз финансијске извештаје за годину завршену 31.12.2018. године	10 - 15б
Годишњи извештај о пословању Банке	

Building a better
working world

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Antifašističke borbe 13A
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d, Beograd (u daljem tekstu: "Banka") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva Banke za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o pojedinačnim finansijskim izveštajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocena rizika da li pojedinačni finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške. Vršeci procenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocenu opravdanosti primene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Building a better
working world

Mišljenje

Po našem mišljenju, pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2018. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Banke. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine.

U Beogradu, 12. marta 2019. godine

Dušan Tomić
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2018.	2017.
Приходи од камата	8	13,744,908	14,052,436
Расходи од камата	8	(910,270)	(1,606,239)
Нето приход по основу камата		12,834,638	12,446,197
Приходи од накнада и провизија	9	7,207,872	6,700,216
Расходи накнада и провизија	9	(1,997,723)	(1,617,990)
Нето приход по основу накнада и провизија		5,210,149	5,082,226
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	10	44,076	56,537
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	11	230,194	91,584
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	12	(7,458)	(56,358)
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	13	9,493	17,883
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	14	526,547	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	15	-	306
Остали пословни приходи	16	155,969	183,973
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД		19,003,608	17,822,348
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	17	(4,442,799)	(4,520,197)
Трошкови амортизације	18	(551,988)	(563,582)
Остали приходи	19	280,229	753,804
Остали расходи	20	(6,167,977)	(6,305,123)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		8,121,073	7,187,250
Добитак по основу одложених пореза	21	700,754	1,335,828
Губитак по основу одложених пореза	21	(676,645)	(405,710)
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА		8,145,182	8,117,368
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	38.2	484	482
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	38.2	484	482

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Др Мирослав Перић члан Извршног одбора		 Др Владимир Медан председник Извршног одбора
--	---	---

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	<u>Напомена</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
ДОБИТАК ПЕРИОДА		<u>8,145,182</u>	<u>8,117,368</u>
<i>Остали резултат периода</i>			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Актуарски добици	21.5; 36	53,387	24,648
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	21.5	230,026	190,723
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	21.5	(203,597)	(430,747)
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	21.5	34,066	64,612
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	21.5	<u>(42,512)</u>	<u>(114,043)</u>
Укупан позитиван остали резултат периода		<u>71,370</u>	<u>-</u>
Укупан негативан остали резултат периода		<u>-</u>	<u>(264,807)</u>
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		<u>8,216,552</u>	<u>7,852,561</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2018.	31.12.2017.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	22	63,595,710	49,840,887
Потраживања по основу деривата	23	4,070	-
Хартије од вредности	24	133,177,598	117,288,767
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25	18,477,729	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	26	167,545,674	153,897,367
Инвестиције у зависна друштва	27	2,611,859	2,611,859
Нематеријална имовина	28	557,051	460,263
Некретнине, постројења и опрема	29	5,619,078	5,655,248
Инвестиционе некретнине	30	1,896,347	1,988,608
Одложена пореска средства	21	840,967	857,096
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	31	227,630	241,148
Остала средства	32	6,612,267	6,798,506
УКУПНА АКТИВА		401,165,980	369,183,538
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ			
Обавезе по основу деривата	33	-	7,845
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	34	5,662,748	4,532,505
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	35	317,229,084	292,471,640
Резервисања	36	1,653,663	1,368,051
Остале обавезе	37	9,059,972	7,543,442
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ		333,605,467	305,923,483
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	38	40,034,550	40,034,550
Добитак	38	9,047,691	8,137,249
Резерве	38	18,478,272	15,088,256
УКУПНИ КАПИТАЛ		67,560,513	63,260,055
УКУПНА ПАСИВА		401,165,980	369,183,538

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски и остали капитал (напомена 38)	Емисиона премија (напомена 38)	Резерве из добити и остале резерве (напомена 38)	Ревалоризационе резерве (напомена 38)	Акумулирани резултат (напомена 38)	Укупно (напомена 38)
Почетно стање на дан 1. јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,026,721	8,137,249	63,260,055
Ефекти прве примене нових МСФИ	-	-	-	180,155	(1,161,693)	(981,538)
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,206,876	6,975,556	62,278,517
Добитак текуће године	-	-	-	-	8,145,182	8,145,182
Остали укупан резултат после пореза	-	-	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	230,026	-	230,026
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	(203,597)	-	(203,597)
Актуарски добити	-	-	-	53,387	-	53,387
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	-	(8,446)	-	(8,446)
Остали укупан резултат периода после пореза	-	-	-	71,370	-	71,370
Расподела добити	-	-	3,162,000	-	(3,162,000)	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(2,535,916)	(2,535,916)
Добити од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	-	(23,509)	23,509	-
Остало – смањење	-	-	-	-	(398,640)	(398,640)
Укупне трансакције с власницима	-	-	3,162,000	(23,509)	(6,073,047)	(2,934,556)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	9,047,691	67,560,513

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)**

	Акцијски и остали капитал (напомена 38)	Емисиона премија (напомена 38)	Резерве из добити и остале резерве (напомена 38)	Ревалоризационе резерве (напомена 38)	Акумулирани резултат (напомена 38)	Укупно (напомена 38)
Почетно стање на дан 1. јануара 2017. године	17,191,466	22,843,084	18,791,828	4,311,409	(7,713,485)	55,424,302
Добитак текуће године	-	-	-	-	8,117,368	8,117,368
Остали укупан резултат после пореза	-	-	-	190,723	-	190,723
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	-	-	-
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	(430,747)	-	(430,747)
Актуарски добити	-	-	-	24,648	-	24,648
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	-	(49,431)	-	(49,431)
Остали укупан резултат периода после пореза	-	-	-	(264,807)	-	(264,807)
Покриће губитка из 2016. године из законских резерви и нер.доб.	-	-	(7,730,293)	-	7,730,293	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(16,808)	(16,808)
Добити од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	-	(19,881)	19,881	-
Укупне трансакције с власницима	-	-	(7,730,293)	(19,881)	7,733,366	(16,808)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,026,721	8,137,249	63,260,055

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

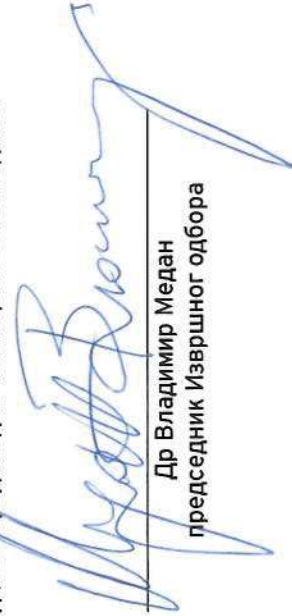
Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перич
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину завршену 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	2018.	2017.
А: ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	22,365,620	23,708,278
Приливи од камата	13,996,462	15,548,877
Приливи од накнада	7,214,624	6,685,133
Приливи по основу осталих пословних активности	1,146,009	1,465,131
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	8,525	9,137
Одливи готовине из пословних активности	(12,986,403)	(14,476,414)
Одливи по основу камата	(947,520)	(2,077,828)
Одливи по основу накнада	(1,967,989)	(1,604,753)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,343,591)	(4,720,871)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(890,900)	(872,611)
Одливи по основу других трошкова пословања	(4,836,403)	(5,200,351)
Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	9,379,217	9,231,864
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	30,043,591	8,861,801
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	699,138	8,861,801
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	29,344,453	-
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	(4,396,653)	(18,262,489)
Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	(4,396,653)	(4,081,054)
Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	-	(14,181,435)
Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности пре пореза на добит	35,026,155	(168,824)
Нето прилив / (одлив) готовине из пословних активности	35,026,155	(168,824)

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ (наставак)
 За годину завршену 31. децембра 2018. године
 (У хиљадама динара)

	2018.	2017.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	42,094,231	54,583,075
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	42,094,231	54,463,556
Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	-	637
Приливи од продаје инвестиционих некретнина	-	118,882
Одливи готовине из активности инвестирања	(58,424,017)	(51,054,260)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(58,013,589)	(50,603,633)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(407,120)	(450,627)
Остали одливи из активности инвестирања	(3,308)	-
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	(16,329,786)	3,528,815
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	84,792,124	87,369,782
Приливи по основу узетих кредита	84,792,124	87,369,782
Одливи готовине из активности финансирања	(89,475,977)	(98,614,492)
Одливи по основу субординираних обавеза	-	(5,923,635)
Одливи по основу узетих кредита	(89,475,977)	(92,690,857)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности финансирања	(4,683,853)	(11,244,710)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	179,295,566	174,522,936
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(165,283,050)	(182,407,655)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ / (СМАЊЕЊЕ) ГОТОВИНЕ	14,012,516	(7,884,719)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	26,314,898	34,945,610
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	48,334	-
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	-	(745,993)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	40,375,748	26,314,898

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

 Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.75%
EBRD, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2018. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 201 експозитура на територији Србије (31. децембра 2017. године: 6 пословних центара, 5 пословно-корпоративних центара, 1 филијала и 203 експозитуре на територији Србије).

На дан 31. децембра 2018. године Банка је имала 2,766 запослених (31. децембра 2017. године: 2,806 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2018. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014, 135/2014, 103/2018).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала Рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2018. године:

➤ **МСФИ 9 Финансијски инструменти**

Последње издање МСФИ 9 Финансијски инструменти одражава се на све фазе пројекта финансијских инструмената и замењује МРС 39 Финансијски инструменти: Класификацију и мерење, као и сва претходна издања МСФИ 9. Стандард уводи нове услове за класификацију и мерење, умањење вредности и рачуноводство хеџинга. Погледати напомене 4.1 и 4.1.1. за ефекте примене овог стандарда и детаљна обелодањивања.

➤ **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе остварене из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви овог стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје одређене нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Друштва (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о обавезама чињења из уговора, промене у стању имовине и обавеза по између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (Појашњења)**

Циљ измене овог стандарда је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева у МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, нарочито у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих обавеза чињења, појашњавајући принцип „посебног идентификовања“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену принципа контроле и принципа лицензирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских хонорара. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за друштва која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МСФИ 2 Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измене)**

Измене овог стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама измиреним у готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције засноване на готовини до трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години
(наставак)

➤ МРС 40 Трансфери на инвестиционе некретнине (Измене)

Измене овог стандарда појашњавају када Банка треба да изврши трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене наводе да промена употребе настаје када имовина испуни, или престане да испуњава дефиницију инвестиционе некретнине а постоје докази промене употребе исте. Пука промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање

Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће ефекти дате интерпретације имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (ИАСБ) је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће ефекти ових побољшања имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете или јоинт вентуре (организације заједничког улагања) који је под контролом ентитета који је организација заједничког капитала (вентуре капитал), или другог квалификованог ентитета, је могућа за сваку инвестицију у придружене ентитете или у јоинт вентуре на појединачној основи („инвестиција по инвестиција“) након иницијалног признавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

➤ МСФИ 16 Лизинг

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмопримци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено.

МСФИ 16 је издат у јануару 2016. године и замјењује МРС 17 Лизинг, ИФРИЦ 4 Утврђивање да ли аранжман садржи закуп, СИЦ-15 Оперативни лизинг-Подстицаји и СИЦ-27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик закупа. МСФИ 16 поставља принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга и захтева од закупаца да обрачунавају све закупе у оквиру једног билансног модела сличног рачуноводству за финансијски лизинг у складу са МРС 17. Стандард укључује два изузећа од признавања за закупце - закуп „имовине мале вредности“ (нпр. Персонални компјутери) и краткорочни закупци (тј. закупци са роком закупа од 12 месеци или мање). На датум почетка закупа, купац ће признати обавезу за плаћање лизинга (тј. обавезу за лизинг) и средство које представља право да се користи предметно средство током трајања закупа (тј. право на коришћење средства). Од закупаца ће се захтевати да одвојено признају трошак камате на обвезу лизинга и трошак амортизације на право на коришћење средства. Закупци ће такође морати да поново вреднују обавезу за лизинг по настанку одређених догађаја (нпр. промена у трајању лизинга, промена у будућим плаћањима лизинга услед промене индекса или стопе која се користи за одређивање тих плаћања). Купац ће генерално признати износ поновног вредновања обавезе за лизинга као корекција права на коришћење средства.

Рачуноводство даваоца лизинга у складу са МСФИ 16 је у суштини непромењено у односу на рачуноводство према МРС 17. Даваоци лизинга ће наставити да класификују све уговоре о закупу користећи исти принцип класификације као према МРС 17 и разликовати две врсте лизинга: оперативни и финансијски лизинг.

МСФИ 16, који је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године, захтева од закупаца и закуподаваца детаљнија обелодањивања него у складу са МРС 17.

Прелазак на МСФИ 16

Банка је извршила транзицију на МСФИ 16 у складу са модификованим ретроспективним приступом. Упоредни подаци из претходне године нису кориговани.

Банка је изабрала да користи изузећа, која су предложена стандардом, на уговоре о закупу за које се закуп завршава у року од 12 месеци од датума иницијалне примене, као и на уговоре о закупу за које се предметно средство може сматрати средством мале вредности. Банка има уговоре о закупу одређене канцеларијске опреме, машина за штампање и фотокопирање које се сматрају средствима мале вредности.

Следеће категорије лизинга су идентификоване, где као последица промене МСФИ 16 од 1. јануара 2019. године, уговори који су раније били признати као оперативни лизинг, сада се квалификују као закупци дефинисани новим стандардом: некретнине, техничка опрема и возила. Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задуживања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за ЕУР и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД. Прва примена је резултирала евидентирањем обавеза по основу лизинга у износу од 1,349,455 хиљада динара и, сходно томе, права на коришћење средства у прелиминарном износу од 1,349,455 хиљада динара у Билансу стања на 1. јануар 2019. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. **ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**
(наставак)

2.3. **Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени**
(наставак)

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва**

Измене и допуне указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која представља бизнис, чак и када је ова актива део зависног друштва. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на то да ли мерење, особито захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена друштва и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом друштву или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитала (equity метод). У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

➤ ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на добит

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на добит, у околностима када порески третман подразумева неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (појединачно или у целини), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за рефлектовање тих неизвесности и рачуноводствено обухватање усед промене околности и чињеница. Не очекује се да ће ефекти ових тумачења имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ МРС 19: Измене, ограничење или измирења плана примања запослених (Измена)

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда условљавају ентитете да узимају у обзир ажуриране актуарске претпоставке како би утврдили текуће трошкове и нето камату за преостали период годишњег извештавања након што је на снагу ступила измена, ограничење или измирење плана примања запослених. Измене стандарда такође појашњавају како рачуноводство за измене, ограничење или измирење плана примања запослених утиче на примену захтева за ограничење имовине. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ Концептуални оквир за финансијско извештавање

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао прерађени Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир поставља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020.

➤ МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији пословања (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и имовинским стицањима која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених проценама и грешке: 'Дефиниција материјалности' (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примењује. Нова дефиниција наводи да, 'Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намјене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017**, који представља скуп измена и допуна МСФИ. Измене и допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће ефекти ових побољшања имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, измене и допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на добит:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате узимајући у обзир где су признате прошле трансакције или догађаји који су генерисали расподељиву добит.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14. пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средством, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар –децембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

Банке су биле у обавези да податке из претколоне године прилагоде новој структури без измене финансијских података.

Приликом састављања финансијских извештаја за 2018. годину Банка је применила нове Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

(а) **Консолидација**

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) **Прерачунавање девизних износа**

Пословне промене у страниој валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у страниој валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у страниој валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страниој валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2018.	У динарима 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847
JPY	0.9366	0.8791

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) **Камата**

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) **Накнаде и провизије**

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) **Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената**

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) **Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности**

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

(г) **Дивиденде**

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) **Оперативни и финансијски лизинг**

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) **Порески расходи**

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) **Текући порез на добит**

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(и) **Одложени порези**

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иии) *Остали порези и доприноси*

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале расходе".

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који Банка јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произилазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (АС)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са губицима и добицима рекласификованим у биланс успеха - „recycling“ (FVOCI) по престанку признавања
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без рекласификовања губитака и добитака у биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- **Кредите** и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Банка не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
 - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
 - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
 - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swap трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елиминише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза је исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 у погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 насталог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss „ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Сегмент 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

Ефекат прве примене МСФИ 9 Банка је 01.01.2018. године евидентирала на терет нераспоређене добити из ранијих година. Банка није кориговала упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Банка је разлику у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признала у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(ив) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) *Некретнине и опрема*

(и) *Признавање и вредновање*

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2,50%
Компјутерска опрема	4	25,00%
Намештај и остала опрема	2 - 15	6,70 – 50,00%
Улагања на туђим основним средствима	1 - 23,5	4,25 - 86,20%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) **Некретнине и опрема (наставак)**

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(м) **Нематеријална улагања**

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(љ) **Инвестиционе некретнине**

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) *Лизинг*

Банка је у 2018. години уговоре о закупу некретнина и опреме класификовала према правилима МСФИ 17, који је био у примени закључно са 31.12.2018. године. Правила класификације уговора према стандарду МСФИ 16 Банка ће применити почев од јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за примаоца и даваоца лизинга. Детаљније у напмени 2.3. стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени.

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(о) *Обезвређење нефинансијских средстава*

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средстава. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средстава не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средстава, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) *Депозити, кредити и субординиране обавезе*

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(р) *Резервисања*

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(с) *Бенефиције запослених*

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2018. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 36(б).

(т) *Финансијске гаранције*

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(у) *Капитал и резерве*

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неовчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(в) *Зарада по акцијама*

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ђ) *Извештавање по сегментима*

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2018. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политика управљања појединачним ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима, укључујући проблематична потраживања.

Почетком 2018. године Банка је извршила усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је усвојила нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која се примењује од 01.01.2018. године.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмирења обавеза (Watch list);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и за управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленима на свим нивоима организационе структуре у Банци правремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима (наставак)

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужења рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страниј валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације;
- Диверсификовање улагања;
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик који настаје по основу билансних изложености.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Почев од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (АС), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, дани кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције настанка ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмирења обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance”. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансијских потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством. Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОСІ”, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења, мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегорија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиривању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категорије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категорија рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категорије ризика 4д, 4дд и 5). Категорија ризика 4, дели се на три подкатегорије и то: 4 – неризични клијенти (PE), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Ризик промене вредности активе – умањење имовине.

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичностима појединачног клијента као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 - Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 - Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично).

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-a)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-a)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-a клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-a представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-a, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-a.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуну умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и forward looking компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела.

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - DF у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2018		У хиљадама динара 31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	427,668,873	401,165,980	399,678,901	369,183,538
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	63,595,710	49,840,887	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	18,705,766	18,477,729	29,746,347	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	181,694,980	167,545,674	171,931,966	153,897,367
Остала средства	133,183,262	133,181,667	117,288,770	117,288,767
Немонетарна имовина	8,657,056	6,612,268	9,347,623	6,798,506
	21,832,099	11,752,932	21,523,308	11,814,222
II. Ванбилансне ставке	42,261,680	41,986,725	34,284,701	34,160,309
Плативе гаранције	3,107,502	3,037,138	3,443,746	3,416,712
Чинидбене гаранције	3,004,569	2,962,498	4,349,152	4,320,139
Преузете неопозиве обавезе	35,783,262	35,646,780	26,194,257	26,149,893
Остало	366,347	340,309	297,546	273,565
Укупно (I+II)	469,930,553	443,152,705	433,963,602	403,343,847

Почев од 01.01.2018. године, Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. Подаци за 2017. годину су приказани у складу са тада важећим стандардом МРС 39, и нису упоредиви са информацијама објављеним за 2018. годину. Разлике које произлазе из примене МСФИ 9 директно су признате на терет нераспоређене добити 01.01.2018. године. У складу са наведеним, ефекти прве примене МСФИ 9 стандарда су детаљно приказани под датумом 01.01.2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику – прелазак на МСФИ 9 стандард

		МРС 39 31.12.2017.				МСФИ 9 01.01.2018.			
		У хиљадама динара							
Категорија		Бруто	Нето	Ре- класификова но	Исправка вредност и	Бруто	Нето	Категорија	
I. Преглед активе									
Готовина и средства код централне банке	L&R ¹	282,390,1	251,894,7	-	(852,566)	282,390,1	251,042,2		
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	L&R	49,840,88	49,840,88	-	-	49,840,88	49,840,88	AC ²	
Кредити и потраживања од остала средства	L&R	29,746,34	29,543,78	-	(25,260)	29,746,34	29,518,52	AC	
Имовина	-	171,931,9	153,897,3	-	(752,052)	171,931,9	153,145,3	AC	
Остала средства	L&R	9,347,623	6,798,506	-	(75,254)	9,347,623	6,723,252	AC	
II. Ванбилансне ставке									
Плативе гаранције	L&R	34,284,70	34,160,30	-	(95,359)	34,284,70	34,064,95		
Чинидбене гаранције	L&R	3,443,746	3,416,712	-	(62,424)	3,443,746	3,354,288	AC	
Преузете неопозиве обавезе	L&R	4,349,152	4,320,139	-	1,681	4,349,152	4,321,820	AC	
Остало	L&R	26,194,25	26,149,89	-	(38,171)	26,194,25	26,111,72	AC	
III Финансијска средства расположива за продају	AFS ³	297,546	273,565	-	3,555	297,546	277,120	AC	
Рекласификовано у: финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат ⁵	-	112,019,0	112,019,0	(112,019,058)	-	-	-	-	
IV Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	FVPL ⁵	112,019,0	112,019,0	(112,019,058)	-	-	-	-	
Рекласификовано у: финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	-	-	-	112,019,058	(213,775)	112,019,0	111,805,2	FVOCI ⁴	
Укупно (I+II+III+IV)		433,963,6	403,343,8	117,288,767	(1,161,70)	433,963,6	402,182,1		

L&R¹– кредити и пласмани у складу са МРС 39 класификацијомAC²– амортизовани трошак у складу са МСФИ 9 класификацијомAFS³– ставке расположиве за продају у складу са МРС 39 класификацијомFVOCI⁴– ставке које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у складу са МСФИ 9 класификацијомFVPL⁵– ставке које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и намењене су трговању у складу са МРС 39 класификацијом, односно по фер вредности кроз биланс успеха у складу са МСФИ 9 класификацијом⁶Напомена: приказане нето вредности финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат су умањене за износ обезвређења за кредитни ризик, иако исту нису одбитна ставка од бруто износа активе

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Прва примена МСФИ 9 стандарда – утицај на исправке вредности

	У хиљадама динара		
	Исправка вредности		
	31.12.2017.	МСФИ 9	01.01.2018.
I. Преглед активе	30,495,363	1,066,341	31,561,704
Готовина и средства код централне банке	-	-	-
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	202,558	25,260	227,818
Кредити и потраживања од комитената	18,034,599	752,052	18,786,651
Финансијска средства (хартије од вредности) ¹	3	213,775	213,778
Остала средства	2,549,117	75,254	2,624,371
Имовина	9,709,086	-	9,709,086
II. Ванбилансне ставке	124,392	95,359	219,751
Плативе гаранције	27,034	62,424	89,458
Чинидбене гаранције	29,013	(1,681)	27,332
Преузете неопозиве обавезе	44,364	38,171	82,535
Остало	23,981	(3,555)	20,426
Укупно (I+II)	30,619,755	1,161,700	31,781,455

¹Напомена: приказане нето вредности финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат су умањене за износ обезвређења за кредитни ризик, иако иста нису одбитна ставка од бруто износа активе

Сва финансисјска средства се налазе у нивоу 1 и односе се највећим делом на Хартије од вредности издате од стране Републике Србије, као и на валутне своп трансакције.

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
01.01.2018.	141,744,316	4,273,282	25,914,368	171,931,966
Нова потраживања	30,289,914	137,022	-	30,426,936
Смањење/Отплата				
потраживања	(14,588,864)	(1,821,871)	(6,065,346)	(22,476,081)
Прелазак у ниво 1	-	(1,010,298)	(154,256)	(1,164,554)
Прелазак у ниво 2	(2,272,287)	-	(50,587)	(2,322,874)
Прелазак у ниво 3	(1,255,531)	(233,550)	-	(1,489,081)
Прелазак из других				
нивоа	1,164,554	2,322,874	1,489,081	4,976,509
Друге промене	3,785,376	(336,907)	(1,636,310)	1,812,159
31.12.2018	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
01.01.2018.	1,253,478	96,827	17,436,346	18,786,651
Нова потраживања	303,940	6,183	-	310,123
Смањење/Отплата потраживања	(359,577)	(36,051)	(4,831,938)	(5,227,566)
Прелазак у ниво 1	-	(21,220)	(88,880)	(110,100)
Прелазак у ниво 2	(28,386)	-	(25,372)	(53,758)
Прелазак у ниво 3	(25,805)	(15,024)	-	(40,829)
Прелазак из других нивоа	110,100	53,758	40,829	204,687
Друге промене	(217,503)	163,209	334,393	280,099
31.12.2018	<u>1,036,247</u>	<u>247,682</u>	<u>12,865,378</u>	<u>14,149,307</u>

Током 2018. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, је последица побољшања параметара пословања према финансијским извештајима за 2017, односно услед измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, поседица је повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица је повећања кредитног ризика (блокада рачуна дужа од 60 дана, и повећање доцње преко 90 дана у највећем делу). Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3. Смањење потраживања у нивоу 3 последица је регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2018	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,397,786	654,204	1,521,937	39,573,927	32,149	18,803	722,406	773,358	38,800,570
Готовински	30,038,802	289,400	226,782	30,554,984	98,846	13,125	153,963	265,933	30,289,051
Пољопривреда	8,357,877	91,169	263,341	8,712,387	60,893	3,809	138,525	203,227	8,509,160
Остало	5,193,080	56,258	179,373	5,428,711	31,736	1,384	167,551	200,671	5,228,039
Микро бизнис	8,694,031	115,982	656,885	9,466,898	120,679	4,018	317,218	441,915	9,024,982
Укупно становништво	89,681,576	1,207,013	2,848,318	93,736,907	344,303	41,139	1,499,663	1,885,105	91,851,802
Велика предузећа	33,953,918	1,658,522	11,595,741	47,208,181	310,263	197,878	7,901,653	8,409,794	38,798,387
Средња предузећа	6,995,710	211,590	1,935,944	9,143,244	67,366	3,164	1,287,520	1,358,050	7,785,194
Мала предузећа	3,458,723	121,341	1,207,560	4,787,624	36,736	631	632,196	669,563	4,118,060
Држава	12,989,199	132,086	503,850	13,625,135	86,779	4,870	139,220	230,869	13,394,267
Остало	11,788,352	-	1,405,537	13,193,890	190,800	-	1,405,126	1,595,926	11,597,963
СПривредни клијенти	69,185,902	2,123,539	16,648,632	87,958,073	691,944	206,543	11,365,715	12,264,202	75,693,871
Укупно	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307	167,545,673
Потраживања од банака	18,494,474	-	211,292	18,705,766	16,745	-	211,292	228,037	18,477,729

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

У хиљадама динара

01.01.2018.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,368,842	577,246	1,532,194	37,478,282	35,519	26,327	809,034	870,880	36,607,402
Готовински	24,079,084	207,124	302,978	24,589,186	86,943	13,841	246,184	346,968	24,242,218
Пољопривреда	7,050,263	103,287	205,882	7,359,432	64,279	7,081	108,851	180,211	7,179,221
Остало	5,307,149	45,933	383,881	5,736,963	27,892	1,254	365,311	394,457	5,342,506
Микро бизнис	7,624,833	79,865	697,866	8,402,564	109,126	564	281,635	391,325	8,011,239
Укупно становништво	79,430,171	1,013,455	3,122,801	83,566,427	323,759	49,067	1,811,015	2,183,841	81,382,586
Велика предузећа	33,674,709	1,726,074	16,940,157	52,340,940	594,751	37,386	12,015,302	12,647,439	39,693,501
Средња предузећа	8,900,885	875,199	2,037,738	11,813,822	84,539	3,779	1,302,482	1,390,800	10,423,022
Мала предузећа	3,683,113	296,786	1,378,923	5,358,822	34,942	1,724	698,416	735,082	4,623,740
Држава	9,225,459	361,768	997,190	10,584,417	69,619	4,871	170,041	244,531	10,339,886
Остало	6,829,979	-	1,437,559	8,267,538	145,868	-	1,439,090	1,584,958	6,682,580
Привредни клијенти	62,314,145	3,259,827	22,791,567	88,365,539	929,719	47,760	15,625,331	16,602,810	71,762,729
Укупно	141,744,316	4,273,282	25,914,368	171,931,966	1,253,478	96,827	17,436,346	18,786,651	153,145,315
Потраживања од банака	29,543,789	-	202,558	29,746,347	2,526	-	202,558	227,818	29,518,529

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.	У хиљадама динара						
	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,946,088	1,532,193	37,478,281	94,115	520,302	614,417	36,863,864
Готовински	24,286,208	302,978	24,589,186	200,232	229,834	430,066	24,159,120
Пољопривреда	7,153,549	205,883	7,359,432	61,549	100,090	161,639	7,197,793
Остало	5,353,083	383,880	5,736,963	76,780	372,548	449,328	5,287,635
Микро бизнис	7,704,698	697,867	8,402,565	100,490	289,855	390,345	8,012,220
Укупно станивништво	80,443,626	3,122,801	83,566,427	533,166	1,512,629	2,045,795	81,520,632
Велика предузећа	35,400,783	16,940,157	52,340,940	260,084	11,881,024	12,141,108	40,199,832
Средња предузећа	9,776,084	2,037,738	11,813,822	54,739	1,349,336	1,404,075	10,409,747
Мала предузећа	3,979,898	1,378,923	5,358,821	64,820	685,329	750,149	4,608,672
Држава	9,612,889	997,190	10,610,079	89,830	166,416	256,246	10,353,833
Остало	6,804,318	1,437,559	8,241,877	78	1,437,148	1,437,226	6,804,651
Привредни клијенти	65,573,972	22,791,567	88,365,539	469,551	15,519,253	15,988,804	72,376,735
Укупно	146,017,598	25,914,368	171,931,966	1,002,717	17,031,882	18,034,599	153,897,367
Потраживања од банака	29,543,789	202,558	29,746,347	-	202,558	202,558	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара					
	31.12.2017.	Ефекти 01.01.2018.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	31.12.2018.
Укупно						
становништво	2,045,795	138,046	1,642,145	(1,507,435)	(433,446)	1.885.105
Привредни клијенти	15,988,804	614,006	3,789,725	(3,611,899)	(4,516,434)	12.264.202
Укупно	18,034,599	752,052	5,431,870	(5,119,334)	(4,949,880)	14.149.307
Потраживања од банака	202,558	25,260	66,805	(76,584)	9,998	228,037

* Друге промене се односе на извршен пренос у целисти обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмирења овавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда,

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње ниво 1 и 2

31.12.2018	Ниво 1						Ниво 2						У хиљадама динара	
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31- 60 дана	Од 61- 90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно		
Стамбени	37,223,680	174,106	-	-	-	37,397,786	427,559	53,801	69,467	103,377	-	654,204		
Отовински	27,792,930	2,245,873	-	-	-	30,038,803	65,876	55,360	119,999	48,165	-	289,400		
Пољопривреда	8,205,610	152,267	-	-	-	8,357,877	28,645	1,027	45,606	15,891	-	91,169		
Остало	4,860,799	332,280	-	-	-	5,193,079	16,828	3,441	24,572	11,418	-	56,259		
Микро бизнис	7,751,492	942,539	-	-	-	8,694,031	58,824	33,394	23,166	597	-	115,981		
Укупно становништво	85,834,511	3,847,065	-	-	-	89,681,576	597,732	147,023	282,810	179,448	-	1,207,013		
Велика предузећа	33,652,823	301,095	-	-	-	33,953,918	1,255,394	81,730	321,397	-	-	1,658,521		
Средња предузећа	6,765,412	230,298	-	-	-	6,995,710	163,902	35,601	12,088	-	-	211,591		
Мала предузећа	3,404,257	54,466	-	-	-	3,458,723	110,899	10,433	9	-	-	121,341		
Држава	12,980,623	8,576	-	-	-	12,989,199	100,167	31,754	165	-	-	132,086		
Остало	11,788,352	-	-	-	-	11,788,352	-	-	-	-	-	-		
Привредни клијенти	68,591,467	594,435	-	-	-	69,185,902	1,630,362	159,518	333,659	-	-	2,123,539		
Укупно од чега:	154,425,978	4,441,500	-	-	-	158,867,478	2,228,094	306,541	616,469	179,448	-	3,330,552		
реструктурирана	-	-	-	-	-	-	295,208	26,407	-	9,571	-	331,186		
Потраживања од банака	18,494,474	-	-	-	-	18,494,474	-	-	-	-	-	-		

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње- Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	35,370,869	292,352	83,716	199,151	-	35,946,088
Готовински	22,652,874	1,470,506	109,774	53,054	-	24,286,208
Пољопривреда	6,887,620	175,355	69,829	20,745	-	7,153,549
Остало	5,030,740	288,625	24,275	9,444	-	5,353,083
Микро бизнис	6,645,290	1,024,721	31,242	3,446	-	7,704,698
Укупно становништво	76,587,393	3,251,558	318,835	285,839	-	80,443,626
Велика предузећа	35,065,168	148,661	186,954	-	-	35,400,783
Средња предузећа	8,859,787	831,450	84,847	-	-	9,776,084
Мала предузећа	3,701,976	268,408	9,514	-	-	3,979,898
Држава	9,494,453	118,436	-	-	-	9,612,889
Остало	6,804,266	52	-	-	-	6,804,318
Привредни клијенти	63,925,650	1,367,008	281,315	-	-	65,573,972
Укупно	140,513,043	4,618,566	600,150	285,840	-	146,017,598
од чега: реструктурирана	614,572	165,746	-	-	-	780,319
Потраживања од банака	25,520,572	4,023,218	-	-	-	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

31.12.2018	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	298,814	69,763	40,848	48,572	1,063,940	1,521,937
Готовински	60,889	23,413	12,821	17,977	111,682	226,782
Пољопривреда	18,824	6,326	3,129	824	234,239	263,342
Остало	12,035	1,240	295	1,446	164,357	179,373
Микро бизнис	69,907	21,155	5,536	16,953	543,333	656,884
Укупно становништво	460,469	121,897	62,629	85,772	2,117,551	2,848,318
Велика предузећа	1,850,212	7,008	258,670	372,861	9,106,992	11,595,743
Средња предузећа	74,482	-	-	-	1,861,461	1,935,943
Мала предузећа	39,097	326,954	13,413	-	828,096	1,207,560
Држава	324,552	8,458	-	-	170,839	503,849
Остало	1,404,715	-	-	-	822	1,405,537
Привредни клијенти	3,693,058	342,420	272,083	372,861	11,968,210	16,648,632
Укупно	4,153,527	464,317	334,712	458,633	14,085,761	19,496,950
од чега: реструктурирана	2,122,009	23,622	36,725	21,914	10,893,051	13,097,322
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	-	211,292

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита, с обзиром да се приликом сагледавања истих користи сет различитих критеријума.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања, ниво 3

31.12.2017.	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	176,439	51,838	16,277	26,621	1,261,018	1,532,194
Готовински	40,921	14,348	8,515	13,420	225,774	302,978
Пољопривреда	19,594	5,777	9,331	8,430	162,751	205,882
Остало	10,392	460	475	218	372,334	383,880
Микро бизнис	69,521	15,136	937	1,629	610,643	697,866
Укупно становништво	316,867	87,560	35,536	50,317	2,632,521	3,122,801
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,677,576	16,940,157
Средња предузећа	93,355	20,675	-	58,566	1,865,142	2,037,738
Мала предузећа	87,971	373,012	36,677	2,832	878,430	1,378,923
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,737	-	-	-	822	1,437,559
Привредни клијенти	4,621,696	416,709	36,677	61,398	17,655,086	22,791,567
Укупно	4,938,564	504,269	72,213	111,715	20,287,607	25,914,368
од чега: реструктурирана	2,541,031	61,564	54,121	73,779	15,991,941	18,722,435
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2018	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	2,848,318	856,108	1,499,664	3,04%	2,539,572
Стамбени	39,573,928	773,359	1,521,938	439,228	722,407	3,85%	1,511,459
Готовински	30,554,984	265,933	226,782	28,097	153,963	0,74%	132,048
Пољопривреда	8,712,387	203,227	263,341	16,409	138,525	3,02%	237,991
Остало	5,428,711	200,671	179,373	-	167,551	3,30%	1,191
Микро бизнис	9,466,897	441,915	656,884	372,374	317,218	6,94%	656,883
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	16,648,632	12,241,214	11,365,714	18,93%	14,951,036
Пољопривреда	5,368,696	114,450	222,617	13,411	85,212	4,15%	222,785
Прерађивачка индустрија	14,604,683	2,420,833	4,160,130	3,818,420	2,322,335	28,48%	4,154,270
Електрична енергија	99,306	3,105	27,298	-	19	27,49%	27,298
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	1,592,833	832,676	998,515	20,47%	1,593,206
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,875,109	1,612,891	651,402	7,92%	1,868,834
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,494,901	1,477,865	1,187,702	20,53%	1,494,901
Активности у вези са некретнинама	4.699.746	729.500	1.323.324	983.040	704.066	28,16%	-
Остало	24,446,562	5,664,873	5,952,420	3,502,911	5,416,463	24,35%	4,265,943
Укупно	181,694,981	14,149,307	19,496,950	13,097,322	12,865,378	10,73%	17,490,608
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	211,292	-	211,292	1,13%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

01.01.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	83,566,427	2,183,841	3,122,801	859,561	1,811,015	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	870,881	1,532,195	430,253	809,034	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	346,968	302,978	27,510	246,184	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	180,211	205,882	19,626	108,851	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	394,457	383,880	-	365,311	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	391,324	697,866	382,172	281,635	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	16,602,810	22,791,567	17,862,874	15,625,333	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	141,912	253,050	28,243	106,767	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,914,702	9,145,453	8,191,755	5,759,130	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	4,039	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	970,217	934,013	810,916	890,877	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	2,021,039	3,652,235	2,846,093	1,727,730	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,403,407	1,438,755	1,411,506	1,155,730	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1.512.515	680,603	1,345,149	960,907	679,338	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,466,891	5,955,907	3,613,454	5,305,587	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,786,651	25,914,368	18,722,435	17,436,348	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	227,818	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Учешће проблематичних потраживања у укупним кредитима

31.12.2017.	Бруто изложено	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	3,122,801	859,561	1,512,629	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	614,417	1,532,194	430,253	520,302	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	430,066	302,978	27,510	229,833	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	161,639	205,882	19,626	100,090	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	449,327	383,880	-	372,548	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	390,345	697,866	382,172	289,855	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	22,791,567	17,862,874	15,519,253	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	161,354	253,050	28,243	113,994	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	9,145,453	8,191,755	5,721,734	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	28,187	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	891,110	934,013	810,916	885,538	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	3,652,235	2,846,093	1,756,203	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,438,755	1,411,506	1,089,579	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	1,345,149	960,907	691,123	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,265,097	5,955,907	3,613,454	5,260,908	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,034,599	25,914,368	18,722,435	17,031,882	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2017.	Нова проблематична потраживања - ниво 3	Смањење проблематичних потраживања - ниво 3	Утицај курса	Друге промене	31.12.2018.	Нето вредност на крају године
Стамбени	1,532,194	244,442	(192,535)	20,210	(82,374)	1,521,937	799,531
Готовински	302,978	166,511	(228,844)	(52)	(13,811)	226,782	72,820
Пољопривреда	205,882	135,157	(61,519)	(369)	(15,810)	263,341	124,816
Остало	383,880	90,077	(299,398)	(10)	4,824	179,373	11,821
Микро бизнис	697,866	119,413	(137,675)	(1,466)	(21,253)	656,885	339,666
Укупно становништво	3,122,800	755,600	(919,971)	18,313	(128,424)	2,848,318	1,348,654
Велика предузећа	16,940,157	637,059	(5,279,315)	(29,428)	(672,732)	11,595,741	3,694,088
Средња предузећа	2,037,738	22,365	(78,154)	(4,362)	(41,644)	1,935,943	648,423
Мала предузећа	1,378,923	15,169	(77,188)	(2,445)	(106,898)	1,207,561	575,364
Држава	997,190	-	(1,055)	(1,913)	(490,372)	503,850	364,631
Остало	1,437,559	-	-	(2,701)	(29,321)	1,405,537	412
Привредни клијенти	22,791,567	674,593	(5,435,712)	(40,849)	(1,340,967)	16,648,632	5.282.918
Укупно	25,914,367	1,430,193	(6,355,683)	(22,536)	(1,469,391)	19,496,950	6.631.572
Потраживања од банака	202,558	-	-	8.734	-	211,292	-

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на уступање потраживања уз накнаду, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију.

Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Потраживања ниво 1 и ниво 2

У хиљадама динара

	31.12.2018				31.12.2017.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	37,897,797	154,193	38,051,990	37,867,041	35,707,544	238,544	35,946,088	35,671,079
Готовински	30,006,894	321,308	30,328,202	6,122,364	24,222,726	63,482	24,286,208	11,521,899
Пољопривреда	8,419,685	29,361	8,449,046	6,617,026	7,125,547	28,002	7,153,549	6,059,245
Остало	5,211,496	37,842	5,249,338	91,821	5,331,736	21,346	5,353,083	96,689
Микро бизнис	8,414,374	395,639	8,810,013	8,804,246	7,286,079	418,619	7,704,698	7,704,263
Укупно становништво	89,950,246	938,343	90,888,589	59,502,500	79,673,633	769,993	80,443,626	61,053,174
Велика предузећа	30,369,732	5,242,708	35,612,440	32,707,216	34,569,288	831,495	35,400,783	34,954,220
Средња предузећа	7,100,191	107,110	7,207,301	7,044,748	9,584,446	191,639	9,776,084	9,647,024
Мала предузећа	3,521,734	58,329	3,580,063	3,632,286	3,844,531	135,367	3,979,898	3,955,505
Држава	10,926,175	2,195,210	13,121,386	10,060,358	7,794,070	1,818,819	9,612,889	6,158,448
Остало	11,788,160	92	11,788,252	8,742,174	3,052,381	3,751,937	6,804,318	3,752,134
Привредни клијенти	63,705,993	7,603,449	71,309,442	62,186,782	58,844,716	6,729,257	65,573,972	58,467,332
Укупно	153,656,238	8,541,792	162,198,031	121,689,281	138,518,348	7,499,250	146,017,598	119,520,506
Потраживања од банака	18,494,474	-	18,494,474	-	29,543,789	-	29,543,789	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2018.	Бруто изложено	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	1,096,805	344,729	240,697	7,605	856,108	337,124	1,17%	1,094,194
Стамбени	39,573,927	773,358	675,476	191,582	236,248	7,545	439,228	184,037	1,71%	675,277
Готовински	30,554,984	265,933	28,097	11,556	-	-	28,097	11,556	0,09%	25,912
Пољопривреда	8,712,387	203,227	17,857	5,531	1,448	-	16,409	5,531	0,20%	17,630
Остало	5,428,711	200,671	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	9,466,897	441,915	375,375	136,060	3,001	61	372,374	135,999	3,97%	375,375
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	12,331,703	8,712,244	90,489	14,972	12,241,214	8,697,272	14,02%	12,296,249
Пољопривреда	5,368,696	114,450	13,411	-	-	-	13,411	-	0,25%	13,411
Прерађивачка индустрија	14,604,682	2,420,833	3,818,420	2,301,616	-	-	3,818,420	2,301,616	26,15%	3,812,560
Електрична енергија	99,306	3,105	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	832,676	811,000	-	-	832,676	811,000	10,70%	832,676
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,692,947	561,400	80,056	14,972	1,612,891	546,428	7,15%	1,663,353
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,477,865	1,187,615	-	-	1,477,865	1,187,615	20,30%	1,477,865
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	993,473	683,104	10,433	-	983,040	683,104	21,14%	993,473
Остало	24,446,562	5,664,873	3,502,911	3,167,509	-	-	3,502,911	3,167,509	14,33%	3,502,911
Укупно Потраживања од банака	181,694,980	14,149,307	13,428,508	9,056,973	331,186	22,578	13,097,322	9,034,395	7,39%	13,390,443
	18,705,766	228,037	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	У хиљадама динара	
						Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	1,093,014	859,561	310,969	1,31%	1,089,912
Стамбени	37,478,281	614,417	655,486	430,253	164,162	1,75%	654,999
Готовински	24,589,186	430,066	35,466	27,510	13,135	0,14%	33,730
Пољопривреда	7,359,432	161,639	19,626	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	5,736,963	449,327	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	8,402,565	390,345	382,436	382,172	128,273	4,55%	382,436
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	18,409,740	17,862,874	12,699,795	20,83%	18,381,116
Пољопривреда	6,066,845	161,354	28,243	28,243	16,593	0,47%	28,243
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	8,598,619	8,191,755	5,660,335	38,42%	8,591,732
Електрична енергија	149,035	28,187	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	5,681,922	891,110	831,141	810,916	788,286	14,63%	831,141
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	2,946,223	2,846,093	1,224,670	13,38%	2,924,486
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,431,154	1,411,506	1,089,580	10,86%	1,431,154
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	960,907	960,907	673,604	63,53%	960,907
Остало	17,380,506	5,265,097	3,613,454	3,613,454	3,246,727	20,79%	3,613,454
Укупно	171,931,966	18,034,599	19,502,754	18,722,435	13,010,764	11,34%	19,471,028
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	31.12.2017.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	У хиљадама динара	
						31.12.2018.	Нето
Стамбени	655,486	61,299	(17,214)	13,472	(37,567)	675,476	483,894
Готовински	35,466	11,390	(15,947)	(34)	(2,777)	28,097	16,541
Пољопривреда	19,626	1,448	(631)	(45)	(2,542)	17,857	12,326
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	382,436	3,001	(3,247)	(860)	(5,955)	375,375	239,316
Укупно становништво	1,093,014	77,139	(37,039)	12,533	(48,841)	1,096,805	752,076
Велика предузећа	16,657,832	-	(5,091,319)	(28,635)	(675,267)	10,862,610	3,130,305
Средња предузећа	1,264,760	-	(171,324)	(2,891)	(10,716)	1,079,829	340,768
Мала предузећа	486,093	10,433	(73,487)	(1,132)	(32,643)	389,263	148,385
Држава	1,055	-	(1,055)	(2)	2	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	18,409,740	10,433	(5,337,186)	(32,661)	(718,623)	12,331,703	3,619,459
Укупно	19,502,754	87,572	(5,374,225)	(20,128)	(767,464)	13,428,508	4,371,535
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на уступање потраживања уз накнади, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење гресе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалетете у циљу максимирања наплате;
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2018.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Црна				
						Србија	Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	90,888,589	-	-	-	-	2,848,318	-	-	-	-
Стамбени	38,051,990	-	-	-	-	1,521,937	-	-	-	-
Готовински	30,328,202	-	-	-	-	226,782	-	-	-	-
Пољопривреда	8,449,046	-	-	-	-	263,341	-	-	-	-
Остало	5,249,338	-	-	-	-	179,373	-	-	-	-
Микро бизнис	8,810,013	-	-	-	-	656,884	-	-	-	-
Привредни клијенти	59,521,054	3,442,252	8,346,136	-	-	16,648,632	-	-	-	-
Пољопривреда	5,146,080	-	-	-	-	222,617	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,444,552	-	-	-	-	4,160,130	-	-	-	-
Електрична енергија	72,008	-	-	-	-	27,298	-	-	-	-
Грађевинарство	6,188,277	-	-	-	-	1,592,833	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	21,801,978	-	-	-	-	1,875,109	-	-	-	-
Услугне делатности	5,785,984	-	-	-	-	1,494,901	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	3,376,422	-	-	-	-	1,323,324	-	-	-	-
Остало	6,705,753	3,442,252	8,346,136	-	-	5,952,421	-	-	-	-
Укупно	150,409,643	3,442,252	8,346,136	-	-	19,496,950	-	-	-	-
Потраживања од банака	6,459,266	8,705	105,045	9,334,204	2,587,254	-	-	-	-	211,292

Укупна изложеност проблематичних потраживања у Црној Гори и БиХ налазе се у нивоу 1.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
	Становништво	80,443,626	-	-	-	-	3,122,801	-	-	-
Стамбени	35,946,088	-	-	-	-	1,532,194	-	-	-	-
Готовински	24,286,208	-	-	-	-	302,978	-	-	-	-
Пољопривреда	7,153,549	-	-	-	-	205,882	-	-	-	-
Остало	5,353,083	-	-	-	-	383,880	-	-	-	-
Микро бизнис	7,704,698	-	-	-	-	697,866	-	-	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	3,751,885	3,053,064	-	-	22,791,567	-	-	-	-
Пољопривреда	5,813,795	-	-	-	-	253,050	-	-	-	-
Прерађивачка										
индустрија	13,235,355	-	-	-	-	9,145,453	-	-	-	-
Електрична енергија	82,030	-	-	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	-	-	-	-	934,013	-	-	-	-
Трговина на велико и										
мало	18,359,633	-	-	-	-	3,652,235	-	-	-	-
Услугне делатности	11,743,285	-	-	-	-	1,438,755	-	-	-	-
Активности у вези са										
некретнинама	167,366	-	-	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	3,751,885	3,053,064	-	-	5,955,907	-	-	-	-
Укупно	139,212,649	3,751,885	3,053,064	-	-	25,914,368	-	-	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	8,655	494,798	4,649,755	16,507,363	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2018		У хиљадама динара 31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха	4,813,880	4,813,880	-	-
- по фер вредности кроз остали резултат	128,369,382	128,367,788	-	-
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	-	-	5.269.709	5,269,709
- расположива за продају	-	-	112,019,061	112,019,058
- која се држе до доспећа	-	-	-	-
Укупно	133,183,262	133,181,668	117,288,770	117,288,767

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Свар трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model), односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market)

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака и држава. Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2018	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	34,299,759	12,509	-	2,901,626	37,213,894	634,773	-	-	18,374	653,147
Готовински	44,976	544,305	-	5,411,958	6,001,240	-	14,515	-	106,609	121,125
Пољопривреда	3,128,582	126,409	14,064	3,271,857	6,540,912	52,141	-	-	23,974	76,115
Остало	-	4,389	-	87,364	91,753	-	-	-	69	69
Микро бизнис	1,479,436	648,308	-	6,560,521	8,688,265	14,236	3,908	-	97,837	115,981
Укупно становништво	38,952,754	1,335,919	14,064	18,233,327	58,536,063	701,150	18,424	-	246,863	966,436
Велика предузећа	21,269,065	322,031	101,803	9,385,388	31,078,288	554,800	-	-	1,074,128	1,628,928
Средња предузећа	2,168,776	280,297	-	4,384,084	6,833,158	120,526	-	21,718	69,347	211,590
Мала предузећа	1,098,757	190,487	-	2,221,647	3,510,891	66,590	54,796	-	9	121,395
Држава	614,943	1,182	1,580,848	7,731,818	9,928,791	-	-	-	131,567	131,567
Остало	-	-	-	8,742,174	8,742,174	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	25,151,541	793,998	1,682,652	32,465,111	60,093,302	741,915	54,796	21,718	1,275,050	2,093,479
Укупно	64,104,295	2,129,917	1,696,716	50,698,438	118,629,365	1,443,065	73,220	21,718	1,521,913	3,059,916
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	286,060	-	-	15,532	301,592
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали коллатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2018	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	
Стамбени	1,438,831	-	-	72,628	1,511,459
Готовински	9,982	1,165	-	120,901	132,048
Пољопривреда	172,246	-	192	65,552	237,991
Остало	-	-	-	1,191	1,191
Микро бизнис	513,503	5,157	-	138,223	656,883
Укупно становништво	2,134,562	6,322	192	398,495	2,539,572
Велика предузећа	9,904,778	-	-	1,686,932	11,591,710
Средња предузећа	1,548,980	-	-	267,116	1,816,096
Мала предузећа	1,098,275	-	-	113,097	1,211,372
Држава	7,306	-	297,254	27,298	331,859
Остало	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,559,340	-	297,254	2,094,442	14,951,036
Укупно	14,693,902	6,322	297,447	2,492,938	17,490,608
од чега: реструктурирана	11,513,479	-	-	1,575,372	13,088,851
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	34,361,505	3,482	-	1,306,093	35,671,079	1,445,867	-	-	65,999	1,511,866
Готовински	57,369	427,817	-	11,036,713	11,521,899	9,447	7,157	-	216,073	232,677
Пољопривреда	3,058,425	27,539	29,110	2,944,170	6,059,245	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	-	5,115	-	91,574	96,689	8,968	4	-	1,444	10,416
Микро бизнис	1,424,581	483,147	-	5,796,535	7,704,263	520,421	3,973	-	172,647	697,041
Укупно становништво	38,901,880	947,100	29,110	21,175,085	61,053,174	2,130,264	11,134	12	506,683	2,648,094
Велика предузећа	16,630,551	249,954	6,161,689	11,912,027	34,954,220	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	4,664,724	450,957	-	4,531,344	9,647,024	1,806,786	-	-	224,391	2,031,176
Мала предузећа	1,493,305	346,296	-	2,115,904	3,955,505	1,249,791	14	-	134,348	1,384,153
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	-	669,596	72,511	751,267
Остало	-	-	-	3,752,134	3,752,134	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	23,185,962	1,049,468	6,871,628	27,360,273	58,467,332	17,699,973	14	669,596	2,732,765	21,102,349
Укупно	62,087,842	1,996,568	6,900,738	48,535,358	119,520,506	19,830,238	11,148	669,608	3,239,449	23,750,442
од чега: реструктурирана	459,915	20,225	59,233	219,208	758,582	16,683,792	-	-	2,028,654	18,712,446
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали коллатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као коллатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Мање од 50%	27,640,458	27,072,008
50% - 70%	18,738,367	15,683,073
71% - 100%	19,798,281	17,678,221
101% - 150%	8,671,141	8,586,921
Већи од 150%	10,272,865	16,557,852
Укупна изложеност	85,121,112	85,578,076
Просечни ЛТВ	68,98%	69,05%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2017	75,116	1,949,628	111,605	162,889	2,299,238
Стицање	-	-	-	-	-
Продаја	-	-	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-	-	-	-
Пренос на стална средства намењена продаји	-	-	-	-	-
Пренос на основна средства	-	(30,480)	-	-	(30,480)
Остало	-	-	(62)	-	(62)
01.01.2018.	75,116	1,919,147	111,543	162,889	2,268,696
Исправке вредности	30,548	790,053	89,295	39,833	949,729
Нето	44,569	1,129,094	22,248	123,056	1,318,967

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са регулаторно прописаним лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Током 2018. године Банка је одржавала показатељ покрића ликвидном активом на нивоу који није нижи од регулаторно прописаног лимита (100%) односно са интерно дефинисаног лимита.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.
На дан	3.86	4.30	3.56	4.10	395%	436%
Просек за период	4.38	3.99	4.10	3.61	444%	-
Максималан за период	4.92	5.61	4.68	5.21	495%	-
Минималан за период	3.19	2.79	2.94	2.41	388%	-

Током 2018. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2018.	2017.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.57%	2.16%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	1.85%	5.97%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,216,102	2,227,838	1,190	1,032,599	-	18,477,729
Кредити и потраживања од Комитената	8,456,758	7,926,685	36,576,671	71,432,208	43,153,352	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,294
Укупно	100,160,126	21,270,121	55,753,696	158,723,111	50,681,020	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,825,579	1,768,283	35,548	33,338	-	5,662,748
Депозити и остале обавезе према Депонентима	234,415,598	10,547,173	44,778,288	25,734,422	1,753,603	317,229,084
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,267	19,445	-	8,557,615
Укупно	240,430,682	12,490,854	50,987,103	25,787,205	1,753,603	331,449,447
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,686,959	3,818,128	169,242	869,460	-	29,543,789
Кредити и потраживања од Комитената	9,806,670	8,007,522	31,304,441	66,132,086	38,646,648	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,027,183	27,148,949	51,128,037	145,888,815	39,476,118	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,217	745,420	759,789	745,079	-	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,084,364	12,241,246	48,205,484	23,182,876	1,757,670	292,471,640
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,468,902	13,078,639	50,601,576	23,966,241	1,757,670	303,873,028
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,217,369	2,236,892	6,369	1,042,878	-	18,503,508
Кредити и потраживања од комитената	9,174,190	9,253,466	41,737,558	86,420,854	56,288,262	202,874,330
Финансијска средства (НОВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,293
Укупно	100,878,825	22,605,956	60,919,762	173,722,036	63,815,930	421,942,508
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,992	1,783,138	35,838	35,190	-	5,684,158
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,590,393	10,627,123	45,268,089	26,959,699	2,127,457	319,572,761
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,268	19,445	-	8,557,616
Укупно	240,609,890	12,585,659	51,477,195	27,014,334	2,127,457	333,814,535
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(139,731,065)	10,020,297	9,442,567	146,707,702	61,688,473	88,127,973
На дан 31.12.2017. године	(122,823,021)	15,211,425	5,093,059	135,183,557	49,982,773	82,647,793

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских рганизација	24,694,834	3,819,423	176,500	871,997	-	29,562,754
Кредити и потраживања од комитената	10,488,970	9,281,745	36,391,907	80,244,629	51,323,984	187,731,235
Финансијска средства (НОВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,717,358	28,424,467	56,222,761	160,003,895	52,153,454	388,521,935
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,295	768,351	774,739	753,956	-	4,579,341
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,155,763	12,352,718	48,718,660	24,028,096	2,170,681	294,425,918
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,540,379	13,213,042	51,129,702	24,820,338	2,170,681	305,874,142
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	(122,823,021)	15,211,425	5,093,059	135,183,557	49,982,773	82,647,793
На дан 31.12.2016. године	(115,241,739)	10,824,890	17,037,970	115,516,149	49,587,258	77,724,528

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	<u>Лимити</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Релативни GAP	Max 15%	2.01%	2.18%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.03

Током 2018. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
На дан 31. децембар	4.30%	3.65%
Просек за период	4.77%	3.86%
Максималан за период	5.72%	4.49%
Минималан за период	4.00%	3.03%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2018. године

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,573,523	-	-	-	-	23,573,523	40,022,187	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,108,994	2,227,838	1,190	200,130	-	17,538,152	939,577	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	46,406,690	14,941,447	43,932,737	56,082,686	5,877,718	167,241,278	304,396	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,065,869	10,552,011	17,313,062	86,255,911	7,527,551	132,714,404	467,263	133,181,667
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,787,294	3,787,294
Укупно	96.155.076	27.721.296	61.246.989	142.538.727	13.405.269	341.067.357	45.520.717	386.588.074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,350	1,767,067	35,548	33,338	-	5,665,303	(2,555)	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	235,775,655	11,377,887	43,179,431	24,477,719	1,535,543	316,346,235	882,849	317,229,084
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	8,557,615	8,557,615
Укупно	239.605.005	13,144,954	43,214,979	24,511,057	1,535,543	322.011.538	9.437.909	331,449,447
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2018. године	(143.449.929)	14.576.342	18.032.010	118.027.670	11.869.726	19.055.819	36.082.808	55.138.627
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2017. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	15,047,611	-	-	-	-	15,047,611	34,793,276	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,532,121	3,818,116	169,243	33,819	-	28,553,299	990,490	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	45,939,381	12,171,594	33,502,849	50,835,801	10,972,279	153,421,904	475,463	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,355	78,671,309	336,070	117,288,767	-	117,288,767
Остала средства	-	-	-	-	-	-	4,098,292	4,098,292
Укупно	90,193,240	29,942,616	53,326,447	129,540,929	11,308,349	314,311,581	40,357,521	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,289,289	2,168,102	58,951	13,295	22,397	4,552,035	(19,530)	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	209,182,984	13,728,127	46,267,101	21,090,450	1,273,646	291,542,308	929,332	292,471,640
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	6,868,883	6,868,883
Укупно	211,472,273	15,896,229	46,326,052	21,103,745	1,296,043	296,094,343	7,778,685	303,873,028
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074
31. децембра 2016. године	(97,571,970)	5,932,976	8,882,021	79,614,084	14,167,934	11,025,043	32,461,835	43,486,878

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гета, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном ГАП-у. Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2018.		
На дан 31. децембра	397,617	(397,617)
2017.		
На дан 31. децембра	346,337	(346,337)

4.3.2. Девизни ризик

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)**

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,064,940	2,248,347
Показатељ девизног ризика	<u>1.9%</u>	<u>4.4%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u><u>20%</u></u>	<u><u>20%</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,651,089	114,133	620,428	481,553	33,867,203	-	-	-	29,728,507	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	7,361,578	2,063,711	3,065,118	2,197,712	14,688,119	-	-	-	3,789,610	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	15,297,168	-	-	-	15,297,168	101,017,998	-	3,651,403	47,579,105	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	66,540,863	11,114,968	1,702,199	-	79,358,030	249,591	-	-	53,574,046	133,181,667
Остала средства	1,148,340	95,892	63,825	1,295	1,309,352	-	-	-	2,477,942	3,787,294
Укупно	122,999,038	13,388,704	5,451,570	2,680,560	144,519,872	101,267,589	-	3,651,403	137,149,210	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, др. фин. институцијама и централној банци	2,337,798	828,756	364,639	29,583	3,560,776	19,073	-	-	2,082,899	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	218,260,607	11,894,683	8,620,407	2,590,604	241,366,301	468,239	19,705	-	75,374,839	317,229,084
Остале обавезе	742,789	121,323	108,507	30,146	1,002,765	-	-	-	7,554,850	8,557,615
Укупно	221,341,194	12,844,762	9,093,553	2,650,333	245,929,842	487,312	19,705	-	85,012,588	331,449,447
Нето девизна позиција 31.12.2018.	(98,342,156)	543,942	(3,641,983)	30,227	(101,409,970)	100,780,277	(19,705)	3,651,403	52,136,622	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,613,336	149,359	510,641	476,712	31,750,048	-	-	-	18,090,839	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,471,500	2,901,236	2,696,013	2,187,682	14,256,431	-	-	-	15,287,358	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	11,565,610	-	-	-	11,565,610	95,727,011	-	4,011,996	42,592,750	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	70,944,119	9,062,663	1,782,330	-	81,789,112	332,778	-	-	35,166,877	117,288,767
Остала средства	1,638,400	262,757	886	270	1,902,313	-	-	-	2,195,979	4,098,292
Укупно	121,232,965	12,376,015	4,989,870	2,664,664	141,263,514	96,059,789	-	4,011,996	113,333,803	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	3,563,823	189,871	135,310	29,842	3,918,846	14,193	-	-	599,466	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	211,143,575	10,753,027	8,623,783	2,533,382	233,053,767	203,045	18,890	-	59,195,938	292,471,640
Остале обавезе	1,337,660	1,026,547	84,513	12,923	2,461,643	8,921	-	-	4,398,319	6,868,883
Укупно	216,045,058	11,969,445	8,843,606	2,576,147	239,434,256	226,159	18,890	-	64,193,723	303,873,028
Нето девизна позиција 31.12.2017.	(94,812,093)	406,570	(3,853,736)	88,517	(98,170,742)	95,833,630	(18,890)	4,011,996	49,140,080	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2018. и 2017. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2018				
Девизни ризик	18,360	14,039	36,751	554
2017				
Девизни ризик	27,581	28,580	54,272	15,905

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика.

Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

Током 2018. године, Банка је пословала у оквирима дефинисаних лимита.

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2018			У хиљадама динара 31.12.2017			
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Дати кредити и пласмани клијентима	167,545,674	163,189,685			163,189,685	153,897,367	151,658,208
Финансијска пасива							
Средства доспела за плаћање клијентима	317,229,084	317,294,651			317,294,651	292,471,640	292,389,981

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобравала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске aktive и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

Активa	31.12.2018				У хиљадама динара 31.12.2017			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у динарима)	459,586	1,197,681	-	1,657,268	-	-	-	-
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у иностраној валути)	318,499	2,838,113	-	3,156,612	-	-	-	-
Финансијска средсва по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	-	51,916,780	-	51,916,780	-	-	-	-
Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	12,476,019	63,725,398	249,590	76,451,007	-	-	-	-
Финансијска активa по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-	417,643	4,852,066	-	5,269,709
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	-	-	-	-	33,137,523	-	33,137,523
Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути)	-	-	-	-	-	78,548,757	332,778	78,881,535
Укупно	13,254,104	119,677,972	249,590	133,181,667	417,643	116,538,346	332,778	117,288,767

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција или сасекундарног тржишта хартија од вредности.

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3 (муниципалне обвезнице).

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Основни капитал	58,512,822	55,122,806
Основни акцијски капитал	58,139,312	54,749,296
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,473,139)	(3,992,144)
Капитал	57,039,683	51,130,662
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	161,828,271	146,903,022
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	31,379,213	31,680,737
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	2,281,232	4,761,814
Показатељ адекватности капитала (мин, 14,26%)	29,18%	27,89%
Показатељ адекватности основног капитала (мин, 12,26%)	29,18%	27,89%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин, 10,76%)	28,99%	27,68%

Током 2018. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2018. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке;
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(j).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Банка врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза за обавезе које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Банка измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Банка се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „observable inputs“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „unobservable inputs“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Банка врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Банка врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима .

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима
правним лицима осим банака

Послови са становништвом: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима
физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима

Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање: Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима као и трансакције са банкама.

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Значајан утицај на резултат у 2018. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 9,493 хиљаде динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 329,451 хиљаду динара).

Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од 526,547 хиљада динара по основу продаје пласмана више клијената.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковых центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,353,212 хиљада динара и чине 70% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,764,006 хиљада динара директних трошкова (78% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2018. години остварила добитак пре пореза у износу од 8,121,073 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2018. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,680,347	2,461,416	4,603,145	-	13,744,908
Расходи од камата	(630,059)	(178,255)	(101,956)	-	(910,270)
Нето приход по основу камата	6,050,288	2,283,161	4,501,189	-	12,834,638
Нето приходи/расходи камата из интерних односа	(727,305)	(601,012)	1,328,317	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,835,447	757,668	617,034	-	5,210,149
Резултат пре исправки вредности	9,158,430	2,439,817	6,446,540	-	18,044,787
Нето приходи/расходи исправке вредности	(25,518)	22,453	12,558	-	9,493
Резултат пре оперативних трошкова	9,132,912	2,462,270	6,459,098	-	18,054,280
Директни оперативни трошкови	(5,764,006)	(1,410,121)	(179,085)	-	(7,353,212)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(7,458)	-	(7,458)
Нето остали приходи и расходи	(174,451)	488,639	233,847	-	548,035
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	3,194,455	1,540,788	6,506,402	-	11,241,645
Индиректни оперативни трошкови	(1,590,128)	(1,193,677)	(336,767)	-	(3,120,572)
Резултат пре пореза	1,604,327	347,111	6,169,635	-	8,121,073
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,595,710	-	63,595,710
Пласмани банкама	-	-	18,477,729	-	18,477,729
Пласмани комитентима	91,855,167	75,690,507	-	-	167,545,674
Хартије од вредности	-	-	133,177,598	-	133,177,598
Остало	-	-	2,611,859	15,757,411	18,369,270
	91,855,167	75,690,507	217,862,895	15,757,411	401,165,980
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,662,748	-	5,662,748
Обавезе према комитентима	261,120,783	49,937,553	6,170,748	-	317,229,084
Остало	-	-	-	10,713,635	10,713,635
	261,120,783	49,937,553	11,833,496	10,713,635	333,605,467

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,034,480	-	14,052,436
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,280)	-	(1,606,239)
Нето приход по основу камата	5,487,098	2,425,899	4,533,200	-	12,446,197
Нето приходи/расходи из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,654,410	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,198,742	1,290,502	592,982	-	5,082,226
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,246	6,780,592	-	17,528,423
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	17,883
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	17,546,306
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(7,639,242)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(56,358)	-	(56,358)
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	530,383
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	10,381,089
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(3,193,839)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	7,187,250
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	49,840,887
Пласмани банкама	-	-	29,543,789	-	29,543,789
Пласмани комитентима	81,512,171	72,385,196	-	-	153,897,367
Хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	117,288,767
Остало	-	-	2,611,859	16,000,869	18,612,728
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	369,183,538
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	4,532,505	-	4,532,505
Обавезе према комитентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	292,471,640
Остало	-	-	-	8,919,338	8,919,338
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	305,923,483

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
Приходи од:	2018.	2017.
Банака и по основу РЕПО пласмана	245,310	302,541
Комитената	9,141,760	9,017,954
Народне Банке Србије (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	283,703	371,056
Хартија од вредности	4,074,135	4,360,885
Приходи од камата	13,744,908	14,052,436
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавезе банака и других фин. организација	18,773	100,081
Депозита комитента	812,122	1,112,608
Примљених кредита	79,375	393,550
Расходи од камата	910,270	1,606,239
Нето приходи од камата	12,834,638	12,446,197

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2018. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,577,857	3,243,428
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	20,939	28,845
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	93,582	152,973
Накнаде по основу купопродаје девиза	410,146	455,964
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	31,343	37,390
Накнаде по пословима са картицама	2,188,083	1,795,591
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	69,291	87,771
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	481,160	544,317
	<u>6,872,401</u>	<u>6,346,279</u>
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	101,003	109,763
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	8,772	9,250
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	20,858	12,778
Накнаде по пословима са картицама	204,768	221,473
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	70	673
	<u>335,471</u>	<u>353,937</u>
	<u>7,207,872</u>	<u>6,700,216</u>
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	135,377	125,732
Накнаде по основу купопродаје девиза	32,831	64,340
Накнаде по пословима са картицама	931,307	770,319
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	64,462	78,149
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	132,197	139,701
	<u>1,296,174</u>	<u>1,178,241</u>
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	79,817	72,877
Накнаде по пословима са картицама	577,283	329,074
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	44,449	37,798
	<u>701,549</u>	<u>439,749</u>
	<u>1,997,723</u>	<u>1,617,990</u>
Нето приходи од накнада и провизија	<u><u>5,210,149</u></u>	<u><u>5,082,226</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

10. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од промене фер вредности деривата намењених трговању – SWAP	11,915	-
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	22,647	51,739
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	9,586	12,643
	<u>44,148</u>	<u>64,382</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	-	(7,845)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	(72)	-
Нето добитак/губитак	<u>44,076</u>	<u>56,537</u>

11. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак/губитак по основу престанка признавања се састоји од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	86,991	44,534
Добици по основу престанка признавања хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	162,425	47,261
Губици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(688)	(211)
Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(18,534)	-
Нето добитак/губитак	<u>230,194</u>	<u>91,584</u>

Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 86,991 хиљаду динара односе се на обвезнице Републике Србије, од чега у динарима у износу од 50,078 хиљаду динара и у иностраној валути у износу од 36,913 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

11. **НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА
ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ
(наставак)**

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 162,425 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 78,148 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 80,133 хиљада и инвестиционе јединице у динарима у износу од 4,144 хиљаде динара.

Губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу 688 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 353 хиљаде динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 335 хиљада динара.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 18,534 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 298 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 9,142 хиљаде динара и продају девизних SWAP аранжмана у износу од 9,094 хиљада динара.

12. **НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ
КЛАУЗУЛЕ**

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	639,208	1,325,087
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	2,627	7,533
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	5,503	17,989
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	706,052	427,235
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>555,299</u>	<u>12,598,243</u>
	<u>1,908,689</u>	<u>14,376,087</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	(787,602)	(3,575,513)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(3,357)	(24,147)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(4,636)	(4,170)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(664,949)	(2,546,402)
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(455,603)</u>	<u>(8,282,213)</u>
	<u>(1,916,147)</u>	<u>(14,432,445)</u>
Нето расход	<u>(7,458)</u>	<u>(56,358)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Расходи индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморти. вредн.	(5,726,589)	(11,106,990)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(360,293)	(276,066)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(80,945)	-
Приходи од укидања индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморти. вредн.	5,487,456	10,340,416
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	305,089	321,929
Приход од наплате отписаних потраживања	329,451	738,594
Приход дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	55,324	-
Нето приход	9,493	17,883

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 96,538 хиљаде динара (напомена 32) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2018. године наплаћена отписана потраживања у износу од 329,451 хиљаду динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 134,263 хиљаде динара, а остатак у износу од 195.188 хиљаде динара се односи на наплату кредита правних лица.

До краја јануара 2019. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности.

Ефекти по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 25,621 хиљаду динара Банка је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 80,945 хиљада динара и приходи по истом основу у износу од 55,324 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из табеле у наставку.

Ефекат прве примене МСФИ 9 корекција 01.01.2018.

У хиљадама динара

Исправке вредности финанс. средстава вреднованих по амортизованој вредности укључујући и ефекат промене резервисања за ванбилансу активу	Ефекат корекције фер вредности ХОВ кроз остали резултат	Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 признат кроз корекцију резултата претходне године
949,746	211,947	1,161,693

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 25.2)	Пласмани комитентима (напомена 26.2)	Хартије од вредности- обвезнице локалне самоуправе (напомена 24)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 27)	Остала средства (напомена 32)	Ванбил. обавезе (напомена 36)	Укупно
Стање 1. јануара 2018. године	202,558	18,034,599	3	2,869,029	2,456,863	124,392	23,687,444
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	-
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	25,260	752,052	1,828	-	75,248	95,358	949,746
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	-
100% обезвређени удели	-	-	-	-	(504,732)	-	(504,732)
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	227,818	18,786,651	1,831	2,869,029	2,027,379	219,750	24,132,458
Нова исправка Вредности	66,805	5,431,870	586	-	227,328	360,293	6,086,882
Смањење исправке Вредности	(76,584)	(5,119,334)	(818)	-	(290,720)	(305,089)	(5,792,545)
Курсне разлике	9,171	(11,737)	(5)	-	117	-	(2,454)
Трајни отпис	-	(5,124,786)	-	-	(4,226)	-	(5,129,012)
Остале промене	827	186,643*	-	-	(7,771)	-	179,699
Стање 31. децембра 2018. године	228,037	14,149,307	1,594	2,869,029	1,952,107	274,954	19,475,028

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2018. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности пласмана вреднованих по амортизованој вредности и резервисања за ванбилансне обавезе у укупном износу од 294,337 хиљада динара.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 5,129,012 хиљада динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2018. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

14. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добитак по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	526,547	-
Нето добитак	526,547	-

Добитак по овом основу остварен у 2018. години у целости се односи на име уговора о уступању потраживања једног клијента по ком основу је Банка примила у износу од 12,900,000 ЕУР односно РСД 1,522,765 хиљада динара. По основу трансакције остварен је позитиван ефекат на биланс успеха у износу од 526,547 хиљада динара.

15. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ИНВЕСТИЦИЈА У ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОДУХВАТЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи по основу продаје – учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	-	306
Нето добитак	-	306

16. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Остали приходи оперативног пословања	145,233	174,837
Приходи од дивиденди и учешћа	10,736	9,136
Нето приход	155,969	183,973

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 145,233 хиљаде динара најзначајнији износи односе се на приходе од накнада по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 68,272 хиљаде динара и рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 49,183 хиљаде динара.

У току 2018. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 10,736 хиљада динара (2017: 9,137 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 6,154 хиљада динара, Дунав осигурање АДО у износу од 3,363 хиљаде динара и MasterCard у износу од 1,219 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

17. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови зарада	2,630,690	2,733,546
Трошкови накнада зарада	463,408	435,931
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	381,607	402,439
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	822,864	830,100
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	6,141	11,587
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 36.)	80,266	33,809
Остали лични расходи	57,823	72,785
Укупно	4,442,799	4,520,197

18. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 28.2)	139,188	143,181
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 29.2)	376,772	379,746
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 30.1)	36,028	40,655
Укупно	551,988	563,582

19. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остали приходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове	134,110	25,426
Добици од продаје опрема/некретнине	-	6,923
Приходи од смањења обавеза	40,650	67,143
Вишкови	-	3
Остали приходи	105,469	654,309
Укупно	280,229	753,804

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

19. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода у 2018. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 134,110 хиљада динара
- По основу смањења обавеза у износу од 40,650 хиљада динара које су резултат приходовања материјално безначајних обавеза неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2018. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захтева клијента за исплатом укинута обавеза иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Од осигуравајућег друштва за затезну камату и надокнаду трошкова на основу судског решења у износу од 63,405 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 16,260 хиљада динара
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 14,251 хиљаду динара

20. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	2018.	31. децембра 2017.
Трошкови материјала	334,632	367,932
Трошкови производних услуга	1,877,932	2,033,338
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,432,612	2,475,068
Трошкови пореза	147,540	129,512
Трошкови доприноса	740,120	751,661
Остали оперативни трошкови	26,427	25,600
Остали расходи	304,928	262,117
Губици по основу расходовања и отписа осн. сред. и нематер. имовине	12,405	-
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 30 и 31)	20,410	86,708
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 36)	270,971	173,187
Укупно	6.167.977	6,305,123

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 304,928 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу резервисања за судске спорове у износу од 270,971 хиљаду динара
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 176,422 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 64,889 хиљада динара и
- губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу 12,405 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 270,971 хиљада динара (напомена 36) резултат су повећање расхода за тридесетједан нови предмет у току 2018 године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

21.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добитак по основу одложених пореза	700,754	1,335,828
Губитак по основу одложених пореза	(676,645)	(405,710)
Укупно	24,109	930,118

У 2018. и 2017. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

21.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2018.	2018.	2017.	2017.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		8,121,073		7,187,250
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,218,161	15%	1,078,087
Расходи који се не признају у пореске сврхе	1.05%	85,015	-0.41%	(29,449)
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(621)	-0.01%	(562)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.24%	(19,773)	0.03%	1,868
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.43%	(34,851)	-	-
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-7.80%	(632,773)	-5.13%	(368,666)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-7.57%	(615,158)	-9.48%	(681,278)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-0.30%	(24,109)	-12.94%	(930,118)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		24,109		930,118

21.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	857,096	(23,592)
Настанак и укидање привремених разлика	(16,129)	880,688
Стање на дан 31. децембра	840,967	857,096

У току 2018. године Банка није плаћала порез на добит, имајући у виду да приликом обрачуна пореза на добит за 2017. год. није исказала обавезу плаћања пореза, због покрића пореске обавезе пренетим пореским губитком.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.4 Одложена пореска средства и обавезе

21.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2018.			У хиљадама динара 2017.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	69,359	-	69,359	112,277	-	112,277
Пренети порески губици	878,000	-	878,000	867,146	-	867,146
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	4,885	(570,187)	(565,302)	624	(530,171)	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	49,098	-	49,098	35,322	-	35,322
Обезвређење имовине	295,225	-	295,225	265,532	-	265,532
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор. периоду	1,183	-	1,183	1,192	-	1,192
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	13	-	13	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	-	135,023	118,797	-	118,797
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(21,632)	(21,632)	-	(13,623)	(13,623)
Укупно	1,432,786	(591,819)	840,967	1,400,890	(543,794)	857,096

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 7,979,816 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљада динара ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљада динара.

21.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2018	У хиљадама динара	
			Износ на дан 31.12.2017	Година истека коришћења
	2014		-	2019
	2015		2,533,717	2020
Пренети порески губици	2016	<u>7,979,816</u>	9,719,742	2021
Укупно порески губици		7,979,816	12,253,459	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,196,972	1,838,019	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		<u>1,225,818</u>	<u>1,866,865</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.4 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

21.4.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2018. и 2017. године су приказана као што следи:

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоре ђену добит	Стање 31. децембра
2018					
Некретнине и опрема	112,277	(46,444)	3,526	-	69,359
Пренети порески губици	867,146	10,854	-	-	878,000
Хартије од вредности	(529,547)	-	(35,755)	-	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	35,322	13,776	-	-	49,098
Актуарски добици	(13,623)	-	(8,009)	-	(21,632)
Обезвређење имовине	265,532	29,693	-	-	295,225
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,192	(9)	-	-	1,183
Неплаћене јавне дажбине	-	13	-	-	13
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	16,226	-	-	135,023
Укупно	857,096	24,109	(40,238)	-	840,967

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоре ђену добит	Стање 31. децембра
2017					
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добици	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.5 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2018			2017		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	54,832	(8,224)	46,608	(241,847)	36,277	(205,570)
Нето смањење по основу актуарских губитака	53,387	(8,008)	45,379	24,648	(23,517)	1,131
Промене вредности некретнина	-	3,526	3,526	-	(61,917)	(61,917)
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	(28,403)	4,260	(24,143)	1,823	(274)	1,549
Укупно	79,816	(8,446)	71,370	(215,376)	(49,431)	(264,807)

22. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Готовина у благајни	4,242,968	3,043,314
Жиро рачун	25,485,440	15,047,427
Остала динарска новчана средства	99	99
	<u>29,728,507</u>	<u>18,090,840</u>
У страниј валути		
Готовина у благајни	2,956,171	3,875,812
Девизна обавезна резерва	30,910,922	27,874,051
Остала новчана средства	110	184
	<u>33,867,203</u>	<u>31,750,047</u>
Укупно	<u>63,595,710</u>	<u>49,840,887</u>
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 25.1)	7,690,960	4,348,062
Девизна обавезна резерва	(30,910,922)	(27,874,051)
	<u>(23,219,962)</u>	<u>(23,525,989)</u>
Готовина из извештаја о токовима готовине	<u>40,375,748</u>	<u>26,314,898</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

22. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у динарима у висини од 1.25% годишње (стопа у примени од маја 2018.).

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%;
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%;
- на динарске депозите индексиране валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у страниој валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у страниој валути у износу од 110 хиљаде динара (2017: 184 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

23. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Потраживања по основу промене фер вредности деривата у динарима- SWAP	4,070	-
Укупно	4,070	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

24. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

24.1. Хартине од вредности се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	1,653,198	2,029,354
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у иностраној валути)	3,156,612	3,240,355
Укупно	4,809,810	5,269,709
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	52,167,965	33,470,304
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	76,201,417	78,548,757
Исправка вредности	(1,594)	(3)
Укупно	128,367,788	112,019,058
Укупно	133,177,598	117,288,767

24.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,193,611	1,611,711
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	459,587	417,643
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,156,612	3,240,355
Укупно	4,809,810	5,269,709

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2018. године у укупном износу од 459,587 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

24.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	51,916,780	33,137,523
Обвезнице локалне самоуправе (град Панчево и општина Стара Пазова)	251,185	332,781
Укупно у динарима	52,167,965	33,470,304
У иностраној валути		
Обвезнице Републике Србије	73,841,988	76,766,427
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,702,199	1,782,330
Обвезнице страних држава (Република Српска)	657,230	
Укупно у иностраној валути	76,201,417	78,548,757
Укупно	128,369,382	112,019,061

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

24. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности
крз ост.рез

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	3	81,710
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	1,828	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,831	-
Повећање (напомена 13)	586	29,813
Ефекти промене курса (напомена 13)	(5)	(3,523)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(818)	(27,211)
Трајни отпис	-	(80,786)
Укупно појединачна исправка	1,594	3

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по амортизов.вред..

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Стање на дан 1. јануара	-	84,169
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	-
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање	-	-
Ослобођено у току године	-	-
Трајни отпис	-	(84,169)
Укупно исправке	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

25.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	1,500,000	15,000,000
Кредити за обртна средства	1,000,000	200,000
Овернигхт кредити	1,260,000	-
Остали пласмани	15,993	68,549
Активна временска разграничења	14,744	18,809
Исправка вредности	(1,127)	-
	<u>3,789,610</u>	<u>15,287,358</u>
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 22)	7,690,960	4,348,062
Овернигхт кредити	1,587,977	2,144,357
Остали пласмани у страним банкама	751,504	665,877
Дати депозити у иностраној валути	3,774,544	5,905,905
Активна временска разграничења	1,394	2,114
Остала потраживања	9,684	12,657
Кредити страним банкама (зависне банке)	101,309	490,815
Покривена јемства у иностраној валути	997,656	889,202
Исправка вредности	(226,909)	(202,558)
	<u>14,688,119</u>	<u>14,256,431</u>
УКУПНО	<u>18,477,729</u>	<u>29,543,789</u>

На дан 31. децембра 2018. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 1,500,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.31% до 2.59%.

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 1.9 % до 3.5 % годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 0.20% годишње за EUR, од 1.2% до 2.5% за USD и 0.13% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне револвинг кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 4.089% до 4.09% што је представљало 1М EURIBOR плус фиксни део 4.46%. Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 2.479% до 2.484% односно 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

25.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Исправка вредности	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	202,558	309,874
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	25,260	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	227,818	-
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	66,805	-
Ефекти промене курса (напомена 13)	9,171	(46,755)
Трајни отпис	-	-
Ослобођено у току године (напомена 13)	(76,584)	(60,561)
Остало	827	-
Стање на дан 31. децембра	228,037	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

26.1 Пласмани комитентима

	У хиљадама динара					
	2018.			2017.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	752,971	(20,901)	732,070	545,794	(15,523)	530,271
Кредити за обртна средства	33,354,044	(4,395,390)	28,958,654	36,079,514	(6,876,228)	29,203,286
Извозни кредити	-	-	-	59,381	-	59,381
Инвестициони кредити	32,805,889	(1,269,586)	31,536,303	26,874,796	(2,257,470)	24,617,326
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,072,507	(18,613)	2,053,894	2,109,314	(18,892)	2,090,422
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	386,037	(289,188)	96,849	416,502	(261,893)	154,609
Остали кредити и пласмани	36,744,167	(6,894,653)	29,849,514	37,994,559	(7,093,888)	30,900,671
Активна временска разграничења	106,661	(19,262)	87,399	138,848	(24,290)	114,558
Пасивна временска разграничења	(151,278)	-	(151,278)	(139,210)	-	(139,210)
	<u>106,070,998</u>	<u>(12,907,593)</u>	<u>93,163,405</u>	<u>104,079,498</u>	<u>(16,548,184)</u>	<u>87,531,314</u>
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,564,677	(173,254)	3,391,423	3,795,909	(422,347)	3,373,562
Стамбени кредити	39,641,860	(742,907)	38,898,953	37,546,956	(586,966)	36,959,990
Готовински кредити	30,684,586	(247,009)	30,437,577	24,712,127	(389,565)	24,322,562
Потрошачки кредити	131,729	(1,069)	130,660	126,019	(2,712)	123,307
Остали кредити и пласмани	1,915,763	(74,749)	1,841,014	2,014,181	(81,801)	1,932,380
Активна временска разграничења	249,874	(2,726)	247,148	218,284	(3,024)	215,260
Пасивна временска разграничења	(564,506)	-	(564,506)	(561,008)	-	(561,008)
	<u>75,623,983</u>	<u>(1,241,714)</u>	<u>74,382,269</u>	<u>67,852,468</u>	<u>(1,486,415)</u>	<u>66,366,053</u>
Стање на дан 31. Децембра	<u>181,694,981</u>	<u>(14,149,307)</u>	<u>167,545,674</u>	<u>171,931,966</u>	<u>(18,034,599)</u>	<u>153,897,367</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

26.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	17,031,882	28,219,164
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	109,895	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	17,141,777	-
Повећање (напомена 13)	1,672,859	6,427,100
Рекласификовано из групне исправке вредности	346,947	194,318
Ефекти промене курса (напомена 13)	(6,146)	(381,063)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,773,670)	(5,617,811)
Трајни отпис	(4,518,125)	(11,811,840)
Остало (напомена 13)	1,736	2,014
Укупно појединачна исправка	12,865,378	17,031,882
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,002,717	1,425,841
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	642,157	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,644,874	-
Повећање (напомена 13)	3,759,011	4,165,517
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(346,947)	(194,318)
Ефекти промене курса (напомена 13)	(5,591)	(391,172)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(3,345,664)	(4,505,417)
Трајни отпис (напомена 13)	(606,661)	(277,229)
Остало (напомена 13)	184,907	779,495
Укупно групна исправка	1,283,929	1,002,717
Стање на дан 31. децембра	14,149,307	18,034,599

Кредити становништву

Током 2018. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 14.50% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 9.60% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до тристотинешездесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 9.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.35% до 10.20% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.30% до 6.00% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до шездесет месеци уз каматну стопу од 2.25% до 5.50% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до стотетрдесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.05% до 4.95% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

27. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банка а.д., Подгорица	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	(2,869,029)
Укупно	2,611,859	2,611,859

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на умањење вредности и на крају 2018. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиција да вредност средства може бити додатно умањена (или да је раније признато обезвређење значајно смањено).

На основу спроведеног тестирања и оствареног кретања билансних позиција зависних банака у 2018. години, а узимајући у обзир и развојне планове банака, закључак Банке је да нису идентификоване уочљиве и јасне индиције о потенцијалном даљем обезвређењу ових инвестиција, али ни значајно смањење раније признатог обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

28. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

28.1 Нематеријална имовина се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Нематеријална имовина	384,273	340,660
Нематеријална имовина у припреми	172,778	119,603
Укупно	557,051	460,263

28.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2018. и 2017. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Набавке у току године	-	240,937	240,937
Пренос	122,399	(122,399)	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Набавке у току године	-	235,976	235,976
Пренос	182,801	(182,801)	-
Расходавање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,606,112	-	1,606,112
Амортизација (напомена 18)	143,181	-	143,181
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,749,293	-	1,749,293
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,749,293	-	1,749,293
Амортизација (напомена 18)	139,188	-	139,188
Расходавање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	1,883,533	-	1,883,533
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2017. године	340,660	119,603	460,263
Стање на дан 31. децембра 2018. године	384,273	172,778	557,051

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

29. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

29.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Некретнине	4,898,896	4,950,836
Опрема	520,557	571,847
Инвестиције у току	199,625	132,565
Укупно	5,619,078	5,655,248

29.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2018. и 2017. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Набавке у току године	-	-	330,305	330,305
Пренос са основних средстава у припреми	57,924	192,884	(246,579)	4,229
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Расходовање	(64,989)	(71,457)	-	(136,446)
Продаја	-	(13,671)	-	(13,671)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Стање на дан 1. јануара 2018. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Набавке у току године	-	-	304,152	304,152
Пренос са основних средстава у припреми	67,899	169,193	(237,092)	-
Преноси са инвестиционих непокретности	49,341	-	-	49,341
Расходовање	(42,228)	(123,758)	-	(165,986)
Мањак по попису	-	(23,058)	-	(23,058)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	6,950,731	3,496,241	199,625	10,646,597
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Амортизација (напомена 18)	173,892	205,854	-	379,746
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Расходовање	(60,317)	(70,720)	-	(131,037)
Продаја	-	(13,647)	-	(13,647)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Амортизација (напомена 18)	159,206	217,566	-	376,772
Расходовање	(32,254)	(121,327)	-	(153,581)
Мањак по попису	-	(22,572)	-	(22,572)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,051,835	2,975,684	-	5,027,519
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2017. године	4,950,836	571,847	132,565	5,655,248
Стање на дан 31. децембра 2018. године	4,898,896	520,557	199,625	5,619,078

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

29. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2018. године, Банка за 29 грађевинских објеката садашње вредности 465,649 хиљада динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначним уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа.

Укупно расходовање основних средстава у садашњој вредности од 12,891 хиљаду динара извршено је током године на основу искњижавања улагања у туђа основна средства у износу од 10,040 хиљада динара, док је на основу Годишњег пописа расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 2,364 хиљада динара и мањка у износу од 487 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

30. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

30.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2018. и 2017. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,448,984
Пренос са основних средстава у припреми	-
Пренос на основна средства	-
Продаја	(117,034)
Процена – смањење	<u>(79,477)</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>2,252,473</u>
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,252,473
Продаја	-
Пренос на основна средства	(49,341)
Процена – смањење	<u>(7,700)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>2,195,432</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	231,168
Амортизација (напомена 18)	40,655
Пренос на основна средства	-
Продаја	(4,438)
Процена – смањење	<u>(3,520)</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>263,865</u>
Стање на дан 1. јануара 2018. године	263,865
Амортизација (напомена 18)	36,028
Продаја	-
Процена – смањење	<u>(808)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>299,085</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>1,988,608</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>1,896,347</u>

На дан 31. децембра 2018. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,896,347 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2018. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности инвестиционих некретнина у износу од 6,892 хиљаде динара на терет расхода обезвређења (део напомене 20.) У току 2018. године Банке је извршила пренамену за два локала у Новом Саду у објекте са пословном наменом.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

30. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

На дан 31. децембра 2018. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 2,618 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,710)	9,239	(14,471)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,313)	-	(4,313)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(799)	4,974	4,175
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,655)	16,487	(3,168)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,742)	-	(1,742)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,696)	7,096	4,400
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(583)	-	(583)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(380)	4,541	4,161
Београд, Радничка 22	7,190	(18,189)	18,717	528
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,895)	3,608	1,713
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(526)	2,316	1,790
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,007)	5,647	4,640
Београд, Луке Војводића 77а	80	(604)	856	252
Укупно		(76,099)	73,481	(2,618)

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227,630	241,148
Укупно	227,630	241,148

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Јасика, пословни простор	75.87	538
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	27,926
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,107
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	2,128
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	91,582
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	19,388
Јастебац, летњиковац	108.00	1,301
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	310
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	61,350
Укупно		<u><u>227,630</u></u>

У току 2018. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 13,518 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	106,138	101,231
Залихе	135,901	146,424
Средства стечена наплатом потраживања	2,268,696	2,299,238
Унапред плаћени трошкови	141,291	120,433
Учешће у капиталу	1,747,050	1,571,785
Остала потраживања у динарима	<u>3,219,110</u>	<u>3,001,673</u>
	<u>7,618,186</u>	<u>7,240,784</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(68,497)	(44,251)
Средства стечена наплатом потраживања	(949,729)	(860,172)
Учешћа у капиталу	(446,661)	(504,732)
Осталих потраживања у динарима	<u>(850,384)</u>	<u>(935,438)</u>
	<u>(2,315,271)</u>	<u>(2,344,593)</u>
У иностранј валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	807	2,104
Остала потраживања из пословања	913,961	729,569
Потраживања у обрачуну	381,106	1,354,121
Остала потраживања у иностранј валути	<u>189,655</u>	<u>21,045</u>
	<u>1,485,529</u>	<u>2,106,839</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(98,373)	(126,602)
Потраживања у обрачуну	<u>(77,804)</u>	<u>(77,922)</u>
	<u>(176,177)</u>	<u>(204,524)</u>
Укупно	<u><u>6,612,267</u></u>	<u><u>6,798,506</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	212,592	204,558
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	13,637	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	226,229	-
Повећање (напомена 13)	10,584	33,502
Ефекти промене курса (напомена 13)	-	(1,056)
Ослобођено у току године (напомена 13)	10,980	(7,547)
Трајни отпис	(4,226)	(16,865)
Укупно појединачна исправка	243,567	212,592
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,244,271	2,328,130
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	(443,121)	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,801,150	-
Повећање (напомена 13)	216,744	451,058
Ефекти промене курса (напомена 13)	117	(9,670)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(301,700)	(121,869)
Трајни отпис (напомена 13)	-	(2,233)
Остало (напомена 13)	(7,771)	(401,145)
Укупно групна исправка	1,708,540	2,244,271
Стање на дан 31. децембра	1,952,107	2,456,863
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	92,680	92,254
Стање на дан 31. децембра	2,044,787	2,549,117

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2018.	2017.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	410,760	464,902
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,256,020	1,026,613
	<u>1,747,050</u>	<u>1,571,785</u>
<i>Рачуни обезвређења за уделе који су обезвређени</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(366,391)	(424,462)
	<u>(446,661)</u>	<u>(504,732)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 32,759 хиљада динара и Политика а.д. Београд 1,899 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,020,797 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 235,223 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д. и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 709,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 250,989 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,268,696 хиљада динара (исправка вредности у износу од 949,729 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 28,391 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 368,981 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,498 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниој валути од укупног износа 381,106 хиљаде динара најзначајнији износ од 227,052 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања евидентирани су у износу од 2,268,696 хиљада динара и уз прокњижену исправку вредности у износу од 949,729 хиљада динара чине садашњу вредност у износу од 1,318,967 хиљада динара и односе се на:

- 1) *Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,128	27.09.2006.
Гњилица, њива VII класе	2,638	56	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	98,456	21.01.2009.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда	277	4,834	23.12.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	88	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,875	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,559	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	164,228	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објект И.Ц.П.	12,836	45,433	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	258	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	1,016	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,547	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,575	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	309	27.09.2012.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	811	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,924	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,165	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	405	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	39,112	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	21,990	01.10.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	839	08.11.2013.
Укупно I		401,608	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара
			Датум стицања
Вуковац, Милатовац, пољопривредно земљиште	132,450	552	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	46,813	08.05.2014.
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	44,612	18.07.2014.
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,985	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,936	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,970	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,506	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,584	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,482	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,994	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	16,430	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	19,463	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	5,530	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,769	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,651	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	24,703	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	33,601	14.08.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	19,469	22.07.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	79,502	22.07.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,360	17.04.2013.
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	245	03.10.2014.
Ваљево, Рађево село, магацин	394	423	11.06.2014.
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	68	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	519	03.10.2014.
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,651	25.09.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	10,369	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,767	14.03.2013.
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	96,957	16.06.2014.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,746	04.12.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,684	28.05.2014.
Прокупље, њива III класе	12,347	554	28.08.2015.
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,678	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	270	11.06.2012.
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	5,312	31.07.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	22,825	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	656	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,547	31.07.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	58,577	23.08.2012.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,114	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,507	27.08.2015.
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,997	15.10.2015.
Врхпоље, објекат угоститељства	1,334	2,283	16.05.2013.
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	131,163	11.03.2016.
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	48	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	29,667	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,527	14,135	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,564	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	224	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	307	19.05.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	20,622	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,860	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,860	22.12.2016.
Укупно II		895,111	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III *Опрема стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	6,799	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	6,101	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	2,512	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,318	09.07.2013.
Укупно III	19,730	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	59	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,523	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	672	13.05.2014.
Остало	264	
Укупно IV	2,518	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV	1,318,967	

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом пораживања у 2018. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	83,099
Ефекат обезвређења опреме	13,439
УКУПНО	96,538

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 96,538 хиљада динара (напомена 13) и то:

- обезвређење непокретности у износу од 57,525 хиљаде динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 26,151 хиљаде динара за непокретности чија је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 13,439 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Г.1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	184,285	1,559	164,228	(20,057)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	136,062	1,151	131,163	(4,899)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	100,608	851	98,456	(2,152)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	851	96,957	(3,621)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	81,042	686	79,502	(1,540)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	69,626	589	60,860	(8,766)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	69,626	589	60,860	(8,766)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	60,764	514	58,577	(2,187)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	54,292	459	46,813	(7,479)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	46,278	392	44,612	(1,666)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	45,475	385	45,433	(42)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	40,573	343	39,112	(1,461)
Сокобања, произ.хала, порт.са земљиштем,воћњак,кућа,њива IV кл.	429,149	38,957	330	32,340	(6,617)
Зрењанин, Багљаш,Новосадски пут 4, зграде,пумпа, земљ.,пашњак	9,374	34,904	295	33,649	(1,255)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	32,672	276	29,667	(3,005)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	210	24,703	(154)
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	22,811	193	21,990	(821)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	21,393	181	20,622	(771)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,189	171	19,463	(726)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,846	168	19,469	(377)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	144	16,430	(614)
Александрово, Мерошина, управна зграда са земљиштем	8,527	14,663	124	14,135	(528)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	13,244	112	12,767	(477)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,996	101	11,564	(432)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	91	10,369	(387)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	49	5,530	(206)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,714	48	5,507	(207)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	43	4,924	(183)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,922	42	4,769	(153)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	41	4,651	(150)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,227	163	18,536	(691)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,647	39	4,559	(88)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,523	38	4,360	(163)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	35	4,114	(79)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	35	3,985	(149)
Копаноик, кућа са земљиштем	337	4,083	35	3,936	(147)
Будва, шума IV класе	974	3,950	33	3,875	(75)
Нови Пазар, Ејула Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	31	3,547	(101)
Остало (27 објеката)	-	32,201	272	30,294	(1,907)
УКУПНО		1,379,427		1,296,328	(83,099)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	21,262	13,618	(7,644)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,303	1,846	(4,457)
Остало	8,169	6,831	(1,338)
УКУПНО	35,734	22,295	(13,439)

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

33. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	-	7,845
Укупно	-	7,845

34. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити по виђењу	2,985,493	2,171,044
Орочени депозити и наменски депозити	1,951,518	231,664
Обавезе по основу кредита	709,168	2,132,509
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(2,990)	(19,733)
Остало	19,559	17,021
Стање на дан 31. децембра	5,662,748	4,532,505

У току 2018. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 2.10% до 2.55%, а у страниој валути депоновани су по стопи за CHF од 0.05% до 0.15% и EUR од 0.05% до 0.10%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
EBRD	709,168	2,132,509
Стање на дан 31. децембра	709,168	2,132,509

Банка је током 2018. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 12,000 хиљаде EUR, што је резултирало смањењем стања на крају године у односу на 2017. у износу од 1,423,341 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

35. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	64,150,115	55,021,237
Остали и овернигхт депозити	10,561,044	7,060,604
Обавезе по основу кредита	2,111,822	5,279,478
Наменски депозити	2,085,383	1,567,511
Депозити по основу датих кредита	610,368	610,238
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	470,598	434,975
Становништво		
Депозити по виђењу	29,277,626	23,963,864
Штедни депозити	200,064,602	191,350,273
Наменски депозити	4,605,537	4,131,493
Депозити по основу датих кредита	2,322,718	2,073,679
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	834,097	868,612
Остали депозити	135,174	109,676
Стање на дан 31. децембра	317,229,084	292,471,640

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2018. годину ови депозити су каматноснони. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматноснони, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2018. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 2.50 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.0 % до 1.00% за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 0.50 процентна поена до увећања за 0.20 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

35. **ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА**
(наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни *a vista* штедни улози становништва током 2018. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2018.	2017.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	-	3,982
Влада Републике Италије	103,104	249,272
Европска инвестициона банка (EIB)	1,955,882	3,635,120
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	52,836	98,674
	<u> </u>	<u> </u>
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	-	1,292,430
	<u> </u>	<u> </u>
Стање на дан 31. децембра	<u><u>2,111,822</u></u>	<u><u>5,279,478</u></u>

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2019. до 2030. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

У току 2018. Године Банка је извршила превремену отплату кредитне линије на основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW) као и редовну отплату кредитне линије LEDIB 1 и 2 чиме су обавезу отплаћене у целини.

Такође извршена је и превремена отплата дела кредитне линије Европске инвестиционе банке (EIB) у износу 7,065 хиљада EUR и кредитне линије Владе Републике Италије у износу 333 хиљаде EUR.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	274,954	124,392
Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	900,152	791,982
Резервисања за примања запослених МРС 19	478,557	451,677
Стање на дан 31. децембра	1,653,663	1,368,051

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2018.				2017.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	124,392	791,982	451,677	1,368,051	430,941	913,837	442,516	1,787,294
Корекција почетног стања – МСФИ 9	95,358	-	-	95,358	-	-	-	-
Кориговано почетно стање 01.01.2018.	219,750	791,982	451,677	1,463,409	-	-	-	-
Повећање Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	360,293	270,971	80,266	711,530	276,066	173,187	33,809	483,062
Коришћење	-	-	(53,386)	(53,386)	-	-	(24,648)	(24,648)
Укидање резервисања	-	(28,691)	-	(28,691)	(260,686)	(269,616)	-	(530,302)
Стање на дан 31. децембра	(305,089)	(134,110)	-	(439,199)	(321,929)	(25,426)	-	(347,355)
Стање на дан 31. децембра	274,954	900,152	478,557	1,653,663	124,392	791,982	451,677	1,368,051

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 1,725 судских спорова на дан 31.12.2018. износи 900,153 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2017. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 181,171 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 136,861 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 28,690 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и радне спорове.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дисконтна стопа	4.75%	4.50%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	4.00%
Флукуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије.

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе према добављачима	471,594	385,364
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	71,059	59,886
Примљени аванси	26,820	29,465
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	144,594	139,906
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	357,763	534,653
Обавезе у обрачуну	2,276,184	3,077,198
Обавезе из добитка	5,442,133	2,507,577
Обавезе за порезе и доприносе	26,263	23,450
Остале обавезе	243,562	785,943
Стање на дан 31. децембра	9,059,972	7,543,442

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,276,184 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 709,168 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 708,910 хиљада динара, обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 227,056 хиљаде динара и обавезе по основу рекламација платних картица у износу од 322,546 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе из добитка у укупном износу од 5,442,133 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 86,497 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 4,456,758 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 898,877 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 6380/3 од 26.04.2018. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на обичне акције у износу 2,522,693 хиљаде динара и преференцијалне акције у износу 13,222 хиљаде динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2018. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015., 2016. и 2017. годину, због наведеног ограничења.

38. КАПИТАЛ

38.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	14,223,535	11,061,535
Ревалоризационе резерве	4,254,737	4,026,721
Акумулирани резултат	902,509	19,881
Добитак /губитак текућег периода	8,145,182	8,117,368
Стање на дан 31. децембра	67,560,513	63,260,055

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2018. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Ефекат прве примене МСФИ 9 од 01.01.2018. године Банка је признала на терет нераспоређене добити из ранијих година, без кориговања упоредних података за претходне године, по основу промена које се односе на класификацију и вредновање, као и обезвређење. Укупан негативан ефекат разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године, Банка је покрила расподелом добитка из 2017. године на основу Одлуке Скупштине Банке 6380/3 од 26. априла 2018. Истом одлуком извршено је и повећање резерви Банке у износу од 3,162,000 хиљаде динара.

Исправке вредности финанс. средстава вреднованих по амортизованој вредности укључујући и ефекат промене резервисања за ванбилансу активу	Ефекат корекције фер вредности ХОВ кроз остали резултат	Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 признат кроз корекцију резултата претходне године
949,746	211,947	1,161,693

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2018. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,022,166	41.75
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	320,000	1.90
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
East capital (lux)-Balkan fund	195,656	1.16
Global Marco Capital Opportun.	130,558	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco ABSOLUTE RETURN	91,575	0.54
SOCIETE GENERAL BANKA SRBIJA (castody рачун)	81,651	0.49
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
Остали (1,154 акционара)	1,203,077	7.15
	16,817,956	100.00

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2018. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (647 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,254,737 хиљада динара (2017: 4,026,721 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 928,776 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,077,886 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 2,125,497 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 122,578 хиљада динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

38.2. Зарада- по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	2018.	2017.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,132,109	8,104,145
Просечан пондерисани број акција у току године	16,817,956	16,817,956
Основна зарада- по акцији (у динарима без пара)	484	482

Основни добитак по акцији за 2018. годину износи 484 динара или 48.35% на номиналну вредност обичне акције, за 2017. годину добитак по акцији износио 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, а за 2016. годину губитак по акцији је износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,228,635	4,226,654
Преузете будуће обавезе	44,069,612	34,941,426
Деривати намњени трговању по уговореној валути	1,772,919	592,364
Друге ванбилансне позиције	407,748,884	434,668,336
Укупно	457,820,050	474,428,780

39.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,107,502	3,443,746
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	3,004,569	4,349,151
Акредитиви	214,361	104,330
Стање на дан 31. децембра	6,326,432	7,897,227

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	11,017,337	10,116,077
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	24,627,309	16,014,883
Остале неопозиве обавезе	2,098,534	913,239
Стање на дан 31. децембра	37,743,180	27,044,199

39.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,228,635 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,524,405 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 291,695 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 407,748,884 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност домаћих и страних хартија по custody пословима за клијенте Банке у износу 58,545,369 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 126,251,383 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 1,500,000 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 28,336,005 хиљада динара, и износ отписаних финансијских средстава у другој валути у износу од 3,803,166 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе. Банка сагласно издатом дозволом за обављање custody послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 178,731,833 хиљада динара.

39.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2018. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 900,152 хиљаде динара (2017: 791,982 хиљада динара) (напомена 36).

На дан 31. децембра 2018. године, потенцијалне обавезе по основу спорова (основица тужбеног захтева) који се воде против Банке, процењене су на износ од 1,925,451 хиљаде динара (за 2,072 тужбена захтева).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 37,417,637 хиљада динара (за 552 предмета највеће појединачне вредности). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели – закуп пословног простора:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	379,610	369,364
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	877,772	855,834
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	91,020	118,340
Укупно	1,348,402	1,343,538

39.6 Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2018. године Банка није имала пореских контрола.

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

40.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.75% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А. Стање на дан 31. децембра 2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	882	-	93	7,440	-	7,440
2. Ком. банка АД Бања Лука	101,737	25	881	1,261	101,382	1,181,946	1,283,328
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	162	-	-	162	200	362
УКУПНО:	108,388	1,069	881	1,354	108,984	1,182,146	1,291,130

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,440,473	-	1,651	1,442,124
2. Ком. банка АД Бања Лука	179,992	-	-	179,992
3. КомБанк ИНВЕСТ	8	-	-	8
УКУПНО:	1,620,473	-	1,651	1,622,124

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	70	2,994	-	(2)	3,062
2. Ком. банка АД Бања Лука	3,449	4,073	-	(835)	6,687
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,386	-	-	1,386
УКУПНО:	3,519	8,453	-	(837)	11,135

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара (2017: позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2017. године

ПОТРАЖИВАЊА

	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Укупно билансне позиције	Ванбиланс	Укупно
Зависна лица						
Комерцијална банка а.д., Подгорица	6,589	902	-	7,491	-	7,491
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	490,815	42	1,295	492,152	-	492,152
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	119	-	119	200	319
УКУПНО:	<u>497,404</u>	<u>1,063</u>	<u>1,295</u>	<u>499,762</u>	<u>200</u>	<u>499,962</u>

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Подгорица	1,019,079	-	1,654	1,020,733
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	229,884	-	-	229,884
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	49	-	-	49
УКУПНО:	<u>1,249,012</u>	<u>-</u>	<u>1,654</u>	<u>1,250,666</u>

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Приходи од дивид.	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Подгорица	103	2,603	-	-	(632)	2,074
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	3,940	3,871	-	-	(897)	6,914
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	1,521	-	(102)	-	1,419
Укупно	<u>4,043</u>	<u>7,995</u>	<u>-</u>	<u>(102)</u>	<u>(1,529)</u>	<u>10,407</u>

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2017. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљаде динара (2016: нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2018.			У хиљадама динара 2017.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Volero ZR	1	-	1	-	-	-
ПМЦ Инжењеринг	1	-	1	-	-	-
Cedens company	-	-	-	29	63	92
Физичка лица	148,782	14,815	163,597	128,509	13,334	141,843
Укупно	148,784	14,815	163,599	128,538	13,397	141,935

Обавезе	2018.			2017.		
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	207	-	207	-	-	-
Архитектонски биро СТУДИО 3	1	-	1	-	-	-
ЈП Југоимпорт	29	-	29	-	-	-
Анфибија д.о.о. Чачак	239	-	239	189	-	189
EBRD (напомена 32)	-	710,563	710,563	-	2,145,943	2,145,943
International Finance Corporation (напомена 32, 34)	9	-	9	-	-	-
Репрезент д.о.о.	12	-	12	12	-	12
Volero ZR	11	-	11	8	-	8
Cedens company	-	-	-	2,364	-	2,364
Физичка лица	146,812	-	146,812	94,898	-	94,898
Укупно	147,320	710,563	857,883	97,471	2,145,943	2,243,414

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. Остала повезана лица (наставак)

Приходи и расходи од повезаних лица

	2018.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Ижењеринг	-	12	12
Анфибија д.о.о. Чачак	-	7	7
Архитектонски биро СТУДИО 3	-	12	12
Volero ZR	-	18	18
Физичка лица	7,207	1,124	8,331
Укупно приходи	7,207	1,173	8,380
Расходи			
EBRD	40,813	-	40,813
Физичка лица	1,109	736	1,845
Укупно расходи	41,922	736	42,658
Нето расходи	(34,715)	437	(34,278)
	2017.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
Volero ZR	-	18	18
Cedens company	10	144	154
Анфибија	-	8	8
Физичка лица	6,471	1,386	7,857
Укупно приходи	6,481	1,556	8,037
Расходи			
EBRD	100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation	284,025	3	284,028
Cedens company	3	23	26
Физичка лица	282	512	794
Укупно расходи	384,756	5,644	390,400
Нето расходи	(378,275)	(4,088)	(382,363)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. **ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**40.3 **Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Бруто примања		
Извршни одбор	<u>58,927</u>	<u>84,279</u>
Нето примања		
Извршни одбор	<u>49,500</u>	<u>72,177</u>
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	<u>40,324</u>	<u>37,415</u>
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	<u>25,310</u>	<u>22,963</u>

41. **НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ**

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2018. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 10 клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за 3 клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 282 хиљада динара.

За једног клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних гаранција због различитог датума евидентирања издате гарнције у пословним књигама Банке и клијента у износу од 4,137 хиљада динара.

Шест клијената оспорава износе потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, непријављеног износа из стечаја за клиринга чекова, накнада за послове агента емисије у динарима, све у укупном износу од 80 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

42. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Банка је реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, дана 12.02.2019. наплатила износ од 442,089 хиљада динара (у динарској против вредности 3,740 хиљада ЕУР) по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања.

Осим догађаја описаног у претходном ставу није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

43. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2018. и 2017. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847

У Београду, дана 12. марта 2019. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора